

SYLLABUS

Odsjek	Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Arheološki praktikum I				
Šifra/kod	FIL ARH 132	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	I	Semestar	Da	Ak. godina	2017/2018
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. Dr. Adnan Busuladžić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 135 E-mail: adnan.busulazic@ff.unsa.ba Telefon:	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	Edin Bujak, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 137 E-mail: edinbujak@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-251	Termin konsultacija	Utorak 11-14 Petak 10-12	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja _____; seminar _____; vježbe: 2 sata				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet se sastoji iz dva dijela – teorijskog i praktičnog. U teorijskom dijelu student se upoznaje s osnovnim sadržajima arheologije kao struke, s njenim sadržajem i metodama rada, to jest kako se organiziraju terenska istraživanja i šta im prethodi. Praktični dio nastave se izvodi na terenu ili muzeju ili na fakultetu, s tim da studenti sa svojim nastavnicima učestvuju na odgovarajućim iskopavanjima na lokalitetu prethistorijskog (doba paleolita, mezolita i neolit) sadržaja ili rade na obradi arheološkog materijala iz navedenih perioda.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Uvesti studente u teorijsko i praktično znanje arheoloških istraživanja i terenskim radom upoznati ih s načinom na koji se obavljaju arheološka iskopavanja na prahistorijskim nalazištima iz paleolita i mezolita.				
Ishodi učenja	<div>- Student će usvojiti osnovne sadržaje arheologije kao struke</div> <div>- Student će usvojiti osnovne metode rada arheologije</div> <div>- Student će se upoznati sa arheološkim materijalom paleolita, mezolita i neolita</div>				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvod u predmet arheološki praktikum.
2.	Osnovni sadržaji arheologije kao struke, njeni sadržaji i metode rada.
3.	Pripreme koje prethode terenskim istraživanjima.
4.	Organizacija terenskih istraživanja.
5.	Razvoj metodologije arheološke nauke.
6.	Osnovni pravci i škole kroz koje je arheologija prošla u svom razvoju.
7.	Najznačajniji naučnici u razvoju arheoloških diskursa.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Podjela arheologije na prahistorijsku, antičku i srednjovjekovnu.
10.	Osnovni stručni pojmovi.
11.	Podjela arheologije na prahistorijsku, antički i srednjovjekovnu.
12.	Razlika u metodologiji iskopavanja sve tri epohe.
13.	Praktični dio – rad s materijalom starijeg i srednjeg paleolitika.
14.	Praktični dio – rad s materijalom mlađeg paleolitika.
15.	Praktični dio – rad s materijalom mezolitika.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none">- Metoda usmenog izlaganja- Metoda razgovora- Praktični rad																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Pohađanje nastave</td><td>10</td><td>10 %</td></tr><tr><td>2.</td><td>Aktivnost na nastavi</td><td>10</td><td>20 %</td></tr><tr><td>3.</td><td>Polusemestralni ispit</td><td>30</td><td>30 %</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50 %</td></tr><tr><td>5.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none">• Svaki izostanak nosi određen broj bodova manje predviđenih po ovoj stavci• Aktivno učestvovanje i zalaganja u nastavi nosi određen broj bodova• Polusemestralni ispit• Završni ispit <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Pohađanje nastave	10	10 %	2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %	3.	Polusemestralni ispit	30	30 %	4.	Završni ispit	50	50 %	5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Pohađanje nastave	10	10 %																																		
2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %																																		
3.	Polusemestralni ispit	30	30 %																																		
4.	Završni ispit	50	50 %																																		
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																				

Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Barker, Ph., Tehnike arheološkog iskopavanja, Katalozi i monografije 8, Split, 2000. 2. Greene, K., Archaeology, An Introduction, London, 2001. 3. Harris, E. C., Načela arheološke stratigrafije, Ljubljana, 1989. 4. Renfrew, C., Bahn, P., Archaeology (Theories, Methods and Practice), London, 2000. 5. Arheološki leksikon BiH, Sarajevo 1988. 6. Srejić D., Arheološki leksikon, Beograd 1997.
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dincauze, D., Environmental Archaeology, Cambridge, 2000. 2. Gosden, C., Anthropology & Archaeology, London, 1999. 3. Leute, U., Archaeometry, New York, 1987. 4. Orton, C., Sampling in Archaeology, Cambridge, 2001. 5. Roskams, S., Excavation, Cambridge, 2001
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Arheološki praktikum III				
Šifra/kod	FIL ARH 231	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	I	Semestar	III	Ak. godina	2017/2018
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime	prof. dr. Adnan Busuladžić			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	Edin Bujak, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 137 E-mail: edinbujak@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-251	Termin konsultacija	Utorak 11-14 Petak 10-12	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja _____; seminar_____; vježbe: 2 sata				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet se sastoji iz dva dijela – teorijskog i praktičnog. U teorijskom dijelu student se upoznaje s osnovnim sadržajima arheologije kao struke, s njenim sadržajem i metodama rada, to jest kako se organiziraju terenska istraživanja i šta im prethodi. Praktični dio nastave se izvodi na terenu ili muzeju ili na fakultetu, s tim da studenti sa svojim nastavnicima učestvuju na odgovarajućim iskopavanjima na lokalitetu prahistorijskog (eneolit, bronzano ili željezno doba) sadržaja ili rade na obradi arheološkog materijala iz navedenih perioda.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Uvesti studente u teorijsko i praktično znanje arheoloških istraživanja i terenskim radom upoznati ih s načinom na koji se obavljaju arheološka iskopavanja na prahistorijskim nalazištima.				
Ishodi učenja	<div>- Student će usvojiti osnovne sadržaje arheologije kao struke</div> <div>- Student će usvojiti osnovne metode rada arheologije</div> <div>- Student će se upoznati sa arheološkim materijalom eneolita, bronzanog i željeznog doba</div>				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Teorijski osvrt na eneolit.
2.	Praktični dio – rad s materijalom eneolitika.
3.	Teorijski osvrt na brončano doba.
4.	Praktični dio – rad s materijalom brončanog doba.
5.	Metalurgija bronzе – postupak lijevanja i kovanje bronzе.
6.	Metalurgija željeza – postupak kovanja željeza.
7.	Teorijski osvrt na starije željezno doba.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Praktični dio – rad s materijalom starijeg željeznog doba.
10.	Teorijski osvrt na mlađe željezno doba.
11.	Praktični dio – rad s materijalom mlađeg željeznog doba.
12.	Teorijski osvrt na metodologiju iskopavanja nalazišta brončanog i željeznog doba.
13.	Teorijski osvrt na antički period.
14.	Praktični dio – rad s materijalom antičkog perioda.
15.	Ponovni pregled materijala od prahistorijskog perioda do antike.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none">- Metoda usmenog izlaganja- Metoda razgovora- Praktični rad																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Pohađanje nastave</td><td>10</td><td>10 %</td></tr><tr><td>2.</td><td>Aktivnost na nastavi</td><td>10</td><td>20 %</td></tr><tr><td>3.</td><td>Polusemestralni ispit</td><td>30</td><td>30 %</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50 %</td></tr><tr><td>5.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none">• Svaki izostanak nosi određen broj bodova manje predviđenih po ovoj stavci• Aktivno učestvovanje i zalaganja u nastavi nosi određen broj bodova• Polusemestralni ispit• Završni ispit <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Pohađanje nastave	10	10 %	2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %	3.	Polusemestralni ispit	30	30 %	4.	Završni ispit	50	50 %	5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Pohađanje nastave	10	10 %																																		
2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %																																		
3.	Polusemestralni ispit	30	30 %																																		
4.	Završni ispit	50	50 %																																		
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																				

Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Barker, Ph., Tehnike arheološkog iskopavanja, Katalozi i monografije 8, Split, 2000. 2. Greene, K., Archaeology, An Introduction, London, 2001. 3. Harris, E. C., Načela arheološke stratigrafije, Ljubljana, 1989. 4. Renfrew, C., Bahn, P., Archaeology (Theories, Methods and Practice), London, 2000. 5. Arheološki leksikon BiH, Sarajevo 1988. 6. Srejić D., Arheološki leksikon, Beograd 1997. 7. Prahistorija jugoslavenskih zemalja, tom III, IV i V <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dincauze, D., Environmental Archaeology, Cambridge, 2000. 2. Gosden, C., Anthropology & Archaeology, London, 1999. 3. Leute, U., Archaeometry, New York, 1987. 4. Orton, C., Sampling in Archaeology, Cambridge, 2001. 5. Roskams, S., Excavation, Cambridge, 2001
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Arheološki praktikum V				
Šifra/kod	FIL ARH 332	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	I	Semestar	Da	Ak. godina	2017/2018
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. Dr. Adnan Busuladžić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 135 E-mail: adnan.busulazic@ff.unsa.ba Telefon:	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	Edin Bujak, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 137 E-mail: edinbujak@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-251	Termin konsultacija	Utorak 11-14 Petak 10-12	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja _____; seminar _____; vježbe: 2 sata				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet se sastoji iz dva dijela – teorijskog i praktičnog. U teorijskom dijelu student se upoznaje s osnovnim sadržajima arheologije kao struke, s njenim sadržajem i metodama rada, to jest kako se organiziraju terenska istraživanja i šta im prethodi. Praktični dio nastave se izvodi na terenu ili muzeju ili na fakultetu, s tim da studenti sa svojim nastavnicima učestvuju na odgovarajućim iskopavanjima na lokalitetu srednjovjekovnog sadržaja ili rade na obradi arheološkog materijala iz navedenog perioda.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Uvesti studente u teorijsko i praktično znanje arheoloških istraživanja i terenskim radom upoznati ih s načinom na koji se obavljaju arheološka iskopavanja na srednjovjekovnim nalazištima.				
Ishodi učenja	<div>- Student će usvojiti osnovne sadržaje arheologije kao struke</div> <div>- Student će usvojiti osnovne metode rada arheologije</div> <div>- Student će se upoznati sa arheološkim materijalom srednjovjekovnog perioda</div>				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Teorijski osvrt na iskopavanja srednjevjekovnog doba.
2.	Teorijski osvrt na keramiku, nakit i oružje srednjeg vijeka I.
3.	Teorijski osvrt na keramiku, nakit i oružje srednjeg vijeka II.
4.	Teorijski osvrt na sepulkralne spomenike srednjeg vijeka
5.	Praktična nastava – keramika srednjeg vijeka I
6.	Praktična nastava – keramika srednjeg vijeka II.
7.	Praktična nastava – nakit srednjeg vijeka I
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Praktična nastava – nakit srednjeg vijeka II
10.	Praktična nastava – oružje srednjeg vijeka I
11.	Praktična nastava – oružje srednjeg vijeka II
12.	Praktična nastava – nakit srednjeg vijeka I
13.	Praktična nastava – nakit srednjeg vijeka II
14.	Srednjovjekovna fortifikaciona arhitektura
15.	Stručni izlet na srednjovjekovni lokalitet
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none">- Metoda usmenog izlaganja- Metoda razgovora- Praktični rad																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Pohađanje nastave</td><td>10</td><td>10 %</td></tr><tr><td>2.</td><td>Aktivnost na nastavi</td><td>10</td><td>20 %</td></tr><tr><td>3.</td><td>Polusemestralni ispit</td><td>30</td><td>30 %</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50 %</td></tr><tr><td>5.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none">• Svaki izostanak nosi određen broj bodova manje predviđenih po ovoj stavci• Aktivno učestvovanje i zalaganja u nastavi nosi određen broj bodova• Polusemestralni ispit• Završni ispit <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Pohađanje nastave	10	10 %	2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %	3.	Polusemestralni ispit	30	30 %	4.	Završni ispit	50	50 %	5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Pohađanje nastave	10	10 %																																		
2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %																																		
3.	Polusemestralni ispit	30	30 %																																		
4.	Završni ispit	50	50 %																																		
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																				

Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Barker, Ph., Tehnike arheološkog iskopavanja, Katalozi i monografije 8, Split, 2000. 2. Greene, K., Archaeology, An Introduction, London, 2001. 3. Harris, E. C., Načela arheološke stratigrafije, Ljubljana, 1989. 4. Renfrew, C., Bahn, P., Archaeology (Theories, Methods and Practice), London, 2000. 5. Arheološki leksikon BiH, Sarajevo 1988. 6. Srejić D., Arheološki leksikon, Beograd 1997. 7. Prahistorija jugoslavenskih zemalja, tom III, IV i V <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dincauze, D., Environmental Archaeology, Cambridge, 2000. 2. Gosden, C., Anthropology & Archaeology, London, 1999. 3. Leute, U., Archaeometry, New York, 1987. 4. Orton, C., Sampling in Archaeology, Cambridge, 2001. 5. Roskams, S., Excavation, Cambridge, 2001
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Srednjovjekovna arheologija BiH				
Šifra/kod	FIL ARH 311	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	3
Ciklus studija	I	Semestar	V	Ak. godina	2017/2018
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	Edin Bujak, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 137 E-mail: edinbujak@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-251	Termin konsultacija	Utorak 11-14 Petak 10-12	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2 sata; seminar: 1 sat; vježbe: 1 sat				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet sadrži pregled historije srednjovjekovne Bosne i njen odraz na materijalnu kulturu koja ju je pratila. Posebna je pažnja posvećena upoznavanju specifičnosti koje obilježavaju ukupno materijalno i duhovno stvaralaštvo srednjovjekovne Bosne. U tome se ističu karakteristični oblici nadgrobnih spomenika (stećaka), pojava vlastitog pisma, poseban, tzv. bosanski stil u umjetnosti izrade nakita, oruđa, posuđa itd. Student se upoznaje sa srednjovjekovnim graditeljskim naslijeđem, topografijom gradskih naselja, feudalnih i vladarskih dvorova...				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Predočiti studentu ukupno kulturno naslijeđe srednjovjekovne Bosne, vrijeme, okolnosti i način kako je ono stvarano i njegov odnos prema stvaralaštvu susjednih zemalja. U izučavanju materijalne kulture posebna je pažnja posvećena sadržaju nekropola i prijestolnog Bobovca.				
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none">- Student će usvojiti osnovne materijalne kulture srednjeg vijeka na području BiH- Student će usvojiti osnovne metode rada srednjovjekovne arheologije- Student će se upoznati sa arheološkim materijalom srednjovjekovnog				

	perioda BiH
--	-------------

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Osnovna periodizacija srednjovjekovnoga razdoblja: prijelazna stoljeća i rani srednji vijek, razvijeni i kasni srednji vijek. Utemeljenost periodizacije u razvoju srednjovjekovnih društava i promjenama uočljivim u arheološkom materijalu.
2.	Vrijeme velike seobe naroda i pravci kretanja barbarskih naroda tokom 4., 5. i 6. st. i njihov odraz na području BiH.
3.	Odnos starosjedilačkoga romaniziranog stanovništva i novodošlih naroda na primjeru arheološkog materijala sa područja BiH.
4.	Arheološka ostavština germanskih naroda iz razdoblja 4. do 6. st. sa područja BiH.
5.	Avaro-slavenski prodori na području BiH.
6.	Slavensko naseljavanje u Dalmaciji i najraniji arheološki pokazatelji slavenske prisutnosti s posebnim osvrtom na BiH.
7.	Historijat arheoloških istraživanja srednjovjekovnih naselja na području BiH.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Nekropole ranog srednjeg vijeka BiH.
10.	Crkve i naselja ranog srednjeg vijeka u BiH.
11.	Nalazi srednjovjekovnog oružja i vojne opreme sa područja BiH.
12.	Nakit srednjeg vijeka Bosne i Hercegovine.
13.	Razvijeni i kasni srednji vijek u BiH.

14.	Fenomen stećaka.
15.	Arheološka istraživanja i nalazi ispod stećaka.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none">- Metoda usmenog izlaganja- Metoda razgovora- Praktični rad																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Pohađanje nastave</td><td>10</td><td>10 %</td></tr><tr><td>2.</td><td>Aktivnost na nastavi</td><td>10</td><td>20 %</td></tr><tr><td>3.</td><td>Polusemestralni ispit</td><td>30</td><td>30 %</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50 %</td></tr><tr><td>5.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none">• Svaki izostanak nosi određen broj bodova manje predviđenih po ovoj stavci• Aktivno učestvovanje i zalaganja u nastavi nosi određen broj bodova• Polusemestralni ispit• Završni ispit <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Pohađanje nastave	10	10 %	2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %	3.	Polusemestralni ispit	30	30 %	4.	Završni ispit	50	50 %	5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Pohađanje nastave	10	10 %																																		
2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %																																		
3.	Polusemestralni ispit	30	30 %																																		
4.	Završni ispit	50	50 %																																		
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p>																																				

	<p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Grupa autora, Kulturna istorija BiH, Sarajevo 1984. 2. Vinski, Z., Rani srednji vijek u Jugoslaviji od 400-800. godine, u: Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu, 3. s, 5, Zagreb, 1971. 3. Sijarić M., Hladno oružje iz Bosne i Hercegovine u arheologiji razvijenog i kasnog srednjeg vijeka, Sarajevo 2014. 4. Arheološki leksikon BiH, Sarajevo 1988. 5. Bosna i Hercegovina u doba Karolinga (kraj VIII –početak X vijeka), Zemaljski muzej BiH, Sarajevo 2001. 6. Miletić N., Naučna djelatnost u oblasti srednjovjekovne arheologije, «Spomenica stogodišnjice rada Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine 1888-1988», Sarajevo 1988., 119-137 7. Miletić N., Ranosrednjovjekovna koplja s krilima iz Bosne i Hercegovine, «Zbornik radova posvećen akademiku Alojzu Bencu», Posebna izdanja ANU BiH 95, Odjeljenje društvenih nauka 27, Sarajevo 1991, 201-208 + 4 table 8. Miletić N., Slovenska nekropola u Gomjenici kod Prijedora, GZM (A) 21-22, Sarajevo 1966-1967, 81-154+32 table 9. Miletić N., Ranosrednjovjekovna nekropola u Rakovčanima kod Prijedora, GZM (A) 25, Sarajevo 1970, 119-177 10. Miletić N., Ranosrednjovjekovna nekropola u Koritima kod Duvna, GZM 33 (1978), Sarajevo 1979, 141-204. 11. Miletić N., Slovenska nekropola u Mahovljanima kod Banjaluke, GZM 34 (A) (1979), Sarajevo 1980, 137-181. 12. Miletić N., Ranoslavenske nekropole u Bosni i Hercegovini -komparativna razmatranja, GZM (A) NS 44, Sarajevo 1989, 175-200. 13. Bosna i Hercegovina u doba Karolinga (Kraj VIII - početak X stoljeća), Zemaljski muzej BiH, Sarajevo 2001. <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Grupa autora „Srednjovjekovna Bosna i evropska kultura”, Radovi, III, Muzej grada Zenice, Zenica, 1973. 2. Miletić N., Novi prilozi poznavanju autohtonih kulturnih elemenata u Bosni u doba doseljavanja Slovena, «Predslavenski etnički elementi na Balkanu u etnogenezi Južnih Slavena», ANU BiH, Sarajevo 1969, 233-23
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Islamska arheologija				
Šifra/kod	FIL ARH 305	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	3
Ciklus studija	I	Semestar		Ak. godina	2017/2018
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	Edin Bujak, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 137 E-mail: edinbujak@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-251	Termin konsultacija	Utorak 11-14 Petak 10-12	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja 2; seminar 1; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet upoznaje studente s pregledom historije Arapa te s nastankom i širenjem islama. Potom ih upoznaje sa islamskim kulturnim naslijeđem. S obzirom na to da je ova vjera nastala na Bliskom istoku –području starih civilizacija – studentima se daje pregled historije tog prostora kako bi se pravilno razumjeli tokovi njenog ukupnog kulturnog stvaralaštva i njegovo konačno profiliranje u izrazito prepoznatljivu kulturnu pojavu. Predmet dalje upoznaje studente s najpoznatijim kulturnim i političkim središtima ranog islama. Na kraju, slijedi upoznavanje sa islamskom tradicijom i kulturnim naslijeđem koje je stvarano na tlu današnje Bosne i Hercegovine kroz razdoblje od preko pet stoljeća.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studenta sa osnovama islama kao svjetskom religijom, s njegovim nastankom, širenjem i utjecajem koji je izvršio na srednjovjekovnu evropsku kulturu. Također, cilj je i upoznati studenta s remek djelima islamskoga graditeljstva i umjetničkog stvaralaštva.				
Ishodi učenja	- Student će usvojiti osnovne materijalne kulture islamskog svijeta				

	<ul style="list-style-type: none"> - Student će usvojiti osnovne metode rada islamske arheologije - Student će se upoznati sa arheološkim materijalom utjecajem ismamskog svijeta na srednjeovjekovnu evropsku kulturu
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Osnovni postulati islamskog učenja
2.	Svijet prije islama
3.	Geografija i teritorija muslimanskog svijeta
4.	Kratki pregled historije islama
5.	Arheologija i proučavanje rane historije islama
6.	Meka i Medina – sveta muslimanska mjesta
7.	Džamija – njeni korijeni i kasnija institucionalna uloga
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Urbane transformacije – muslimanska naselja i gradovi
10.	Omejidska monumenstalnost – pustinski dvorci i utvrde
11.	Urbanizam ranog muslimanskog svijeta
12.	Granice muslimanskog svijeta: muslimanska Španija
13.	Novi pravci u islamskoj arheologiji
14.	Islamska arheologija BiH
15.	Najznačajniji spomenici islamske kulture na području današnje BiH
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none">- Metoda usmenog izlaganja- Metoda razgovora- Praktični rad																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Pohađanje nastave</td><td>10</td><td>10 %</td></tr><tr><td>2.</td><td>Aktivnost na nastavi</td><td>10</td><td>20 %</td></tr><tr><td>3.</td><td>Polusestrialni ispit</td><td>30</td><td>30 %</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50 %</td></tr><tr><td>5.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none">• Svaki izostanak nosi određen broj bodova manje predviđenih po ovoj stavci• Aktivno učestvovanje i zalaganja u nastavi nosi određen broj bodova• Polusestrialni ispit• Završni ispit <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Pohađanje nastave	10	10 %	2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %	3.	Polusestrialni ispit	30	30 %	4.	Završni ispit	50	50 %	5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Pohađanje nastave	10	10 %																																		
2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %																																		
3.	Polusestrialni ispit	30	30 %																																		
4.	Završni ispit	50	50 %																																		
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																				

Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Du Ry, Svijet islama, Rijeka, 1969. 2. Gonzales, V., Shvaćanja islamske estetike vizualne kulture i historije , Kult, Sarajevo, 2006. 3. Redžić, H., Studije o islamskoj arhitektonskoj baštini, Sarajevo, 1983. 4. Rice, D. T., Islamska umetnost, Beograd, 1975. 5. Seyyed, H., Islamska umjetnost i duhovnost, Sarajevo, 2005. 6. Zukić, K., Islamska arhitektura, slikarstvo i primijenjene umjetnosti, I –II, Sarajevo, 2001. 7. Timothy Insoll: The Archaeology of Islam, Wiley-Blackwell, Oxford, 1999 8. Timothy Insoll: The Archaeology of Islam in Sub-Saharan Africa (Cambridge World Archaeology), Cambridge University Press, Cambridge, 2003. 9. Gulru Necipoglu:The Age of Sinan: Architectural Culture in the Ottoman Empire, Reaktion Books, 2010 10. Juhn L. Esposito (ur.), Oksfordska historija islama, Selsebil, Živinice 2005 11. Marcus Milwright, An Introduction to islamic Archaeology, Edinburgh University press, 2010. <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Otto-Dorn, K., Islamska umetnost, Novi Sad, 1971. 2. Grupa autora, Svijet islama, Beograd, 1979. 3. Godfrey Goodwin, A History of Ottoman Architecture, Thames & Hudson, 2003 4. Anne-Marie Bernsted, Early Islamic Pottery-Materials and Techniques, Archetype Books; 1ST edition, 2007
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Stručni rad iz srednjovjekovne arheologija				
Šifra/kod	FIL ARH 513	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	3
Ciklus studija	II	Semestar	III	Ak. godina	2017/2018
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	Edin Bujak, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 137 E-mail: edinbujak@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-251	Termin konsultacija	Utorak 11 – 14 Petak 10 – 12	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja 2; seminar __; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Ovaj predmet predviđa obavezu svakog studenta da tokom IX semestra diplomskog studija uzme, izradi, preda i javno odbrani jednu temu iz sadržaja srednjovjekovne arheologije Bosne i Hercegovine. Sadržaj tema se mora odnositi na neki od poznatijih lokaliteta koji se nalaze na području Bosne i Hercegovine. Tokom ovog rada student najtješnje surađuje s predmetnim nastavnikom.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj je predmeta da se student kroz jednu određenu temu, u vidu stručnog seminara iz srednjovjekovne arheologije, osposobi da zna metodološki prikupiti građu, izučavati je i pismeno obraditi i, na koncu, javno je izložiti pred auditorijem.				
Ishodi učenja	<div>- Student će biti osposobljen za metodološki ispravno prikupljanje i analizu arheološke građe</div> <div>- Student će uspješno napisati i odbraniti zadatu temu</div>				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Opće značajke srednjovjekovne arheologije BiH.
2.	Razvoj srednjovjekovne arheologije u BiH.
3.	Najznačajniji lokaliteti srednjeg vijeka u BiH.
4.	Odabir tema za rad iz srednjovjekovne arheologije BiH.
5.	Metodološko prikupljanje građe.
6.	Izučavanje prikupljene građe.
7.	Pismena obrada prikupljene građe.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Razvoj metodologije iskopavanja u BiH.
10.	Metodologija izrade naučno - istraživačkog rada.
11.	Opće značajke srednjovjekovne arheologije susjednih zemalja.
12.	Analogije srednjovjekovne arheologije susjedinih zemalja sa Bosnom i Hercegovinom.
13.	Opće značajke srednjovjekovne arheologije Evrope.
14.	Analogije evropske srednjovjekovne arheologije s Bosnom i Hercegovinom.
15.	Razvoj metodologije iskopavanja u BiH.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none">- Metoda usmenog izlaganja- Metoda razgovora- Praktični rad																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Pohađanje nastave</td><td>10</td><td>10 %</td></tr><tr><td>2.</td><td>Aktivnost na nastavi</td><td>10</td><td>20 %</td></tr><tr><td>3.</td><td>Polusemestralni ispit</td><td>30</td><td>30 %</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50 %</td></tr><tr><td>5.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none">• Svaki izostanak nosi određen broj bodova manje predviđenih po ovoj stavci• Aktivno učestvovanje i zalaganja u nastavi nosi određen broj bodova• Polusemestralni ispit• Završni ispit <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Pohađanje nastave	10	10 %	2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %	3.	Polusemestralni ispit	30	30 %	4.	Završni ispit	50	50 %	5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Pohađanje nastave	10	10 %																																		
2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %																																		
3.	Polusemestralni ispit	30	30 %																																		
4.	Završni ispit	50	50 %																																		
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																				
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <p>Literatura se formira u odnosu na temu koju će student proučavati.</p>																																				

	<i>Dodatna</i> Literatura se formira u odnosu na temu koju će student proučavati.
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za historiju - Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Konzervacija				
Šifra/kod	FIL ARH 330	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	2
Ciklus studija	I	Semestar	V	Ak. godina	2017/18.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Doc.dr. Aiša Softić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 137 E-mail: aisa.softic@ff.unsa.ba Telefon: +387 33 253-251	Termin konsultacija	Ponedjeljak, od 17- 18 sati	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja __1__ ; seminar____ ; vježbe __1__				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Kroz ovaj kolegij studenti stiču znanja o kulturnom naslijeđu, potrebi i načinima njegovog čuvanja, zaštite i vrednovanja. U hronološkom slijedu, prati se rad na zaštiti kulturnog naslijeđa od prvih poznatih pisanih tragova pa sve do savremenosti. Analiziraju se faktori koji utiču na propadanje kulturnog dobra te predstavljaju osnovne metode koje se koriste u zaštiti kulturnog naslijeđa, s posebnim akcentom na savremene tendencije i stanje u ovoj oblasti na prostoru Bosne i Hercegovine u poslijeratnom periodu.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje studenata: - s pojmom i definicijom kulturnog naslijeđa te glavnim uzrocima propadanja, principima na kojima počiva zaštita i metodama koje se koriste pri zaštiti kulturnog naslijeđa; - sa važećom bosanskohercegovačkom pravnom regulativom koja se odnosi na zaštitu kulturnog naslijeđa, kao i najvažnijim međunarodnim konvencijama i poveljama u ovoj oblasti.				

Ishodi učenja	<p>Nakon odslušanog kolegija, studenti će:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumjeti značaj kulturnog naslijeđa kao općečovječanskog dobra; - znati koji faktori utiču na stanje kulturnog dobra, posebno na njegovo propadanje; - znati ko, kada i kako može i treba zaštititi kulturno naslijeđe.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje studenata sa sadržajem i ciljevima predmeta te koncepcijom vježbi.
2.	<p>Definicija kulturnog naslijeđa; glavne karakteristike pokretnog i nepokretnog kulturnog naslijeđa; vrijednosti kulturnog naslijeđa. (Feilden; Marasović)</p> <p>Vježbe: Analiza teksta <i>O međunarodnim principima koje treba primjenjivati pri arheološkim iskopavanjima</i></p>
3.	<p>Uzroci propadanja kulturnog naslijeđa i historijat rada na njegovoj zaštiti i očuvanju – od prvih pisanih tragova do 15. stoljeća. (Marasović)</p> <p>Vježbe: analiza teksta <i>Urbanizam i zaštita spomenika kulture</i></p>
4.	<p>Odnos prema kulturnom naslijeđu u periodu renesanse i baroka. Značaj ovog razdoblja u razvoju svijesti o vrijednosti kulturnog naslijeđa i potrebi njegove zaštite. (Marasović)</p> <p>Vježbe: Đuro Basler, <i>Konzervatorski zahvat na Mogorjelu</i> – analiza i diskusija</p>
5.	<p>Klasicism i razvoj prve konzervatorske doktrine. Uticaj arheoloških iskopavanja na jačanje svijesti o potrebi zaštite kulturnog naslijeđa. Prve rekonstrukcije arheoloških spomenika. (Marasović)</p> <p>Vježbe: Šefik Bešlić, <i>Proučavanje i zaštita stećaka</i> – analiza i diskusija, s akcentom na aktualno stanje u ovoj oblasti</p>
6.	<p>Osnovne karakteristike odnosa prema kulturnom naslijeđu u periodu romantizma. Restauratorski pravac i njegov najznačajniji predstavnik E. V. le Duc. Odlike</p>

	<p>konzervatorskog pravca. Prvi pokušaji organizirane zaštite kulturnog naslijeđa na prostoru BiH u ovom periodu. (Marasović; Hadžimuhamedović)</p> <p>Vježbe: Derviš Tafro, <i>Iz istorije zaštite spomenika kulture u BiH do oslobođenja 1945.</i> – komparativna analiza</p>
7.	<p>Period tzv. „biološke“ zaštite (kraj 19. – sredina 20. stoljeća). Najvažnije konzervatorske škole i njihove karakteristike. (Marasović)</p> <p>Vježbe: na terenu – rekonstrukcija džamije iz 16. stoljeća na Bistriku (posjeta radovima koji su u toku)</p>
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	<p>Period nakon 2. svjetskog rata i nova doktrina u zaštiti graditeljskog i kulturnog naslijeđa. Osnovne odlike „aktivne“ zaštite graditeljskog naslijeđa. (Marasović)</p> <p>Vježbe: Prezentacija seminarskih radova</p>
10.	<p>Konzervacija – definiranje pojma i historijat nastanka discipline. (Feilden)</p> <p>Vježbe: Robert Stergar, <i>Konzervatorski i restauratorski radovi na Omerbegovoj kući u Jajcu</i> – prezentacija i diskusija</p>
11.	<p>Uzroci propadanja i oštećenja kulturnog naslijeđa (Feilden)</p> <p>Vježbe: Azer Aličić, <i>Metodologija rekonstrukcije starog grada Počitelja</i> – prezentacija i diskusija</p>
12.	<p>Konzervacija kao interdisciplinarna djelatnost. Vrijednost kulturnog naslijeđa kao kriterij pri određivanju prirode i karaktera konzervacije. Pripremni radovi i etički standardi u kontekstu konzervacije. (Antolović, Feilden)</p> <p>Vježbe: Analiza Konvencije za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba</p>
13.	<p>Konzervacija pokretnog kulturnog naslijeđa. Uloga muzeja u procesu konzervacije pokretnog naslijeđa. Principi konzervacije historijskih građevina. (Vokić)</p> <p>Vježbe: Prezentacija seminarskih radova</p>
14.	<p>Uloga UNESCO-a u zaštiti i konzervaciji kulturnog naslijeđa. ICCROM, ICOM, ICOMOS, IIC i njihovo mjesto u zaštiti i čuvanju kulturnog naslijeđa. (Hadžimuhamedović)</p> <p>Vježbe: Prezentacija seminarskih radova</p>
15.	Briga o čuvanju i zaštiti kulturnog naslijeđa na području BiH (zakonska regulativa;

	službe zaštite) (Hadžimuhamedović) Vježbe: Analiza odabranih zakonskih propisa iz oblasti zaštite
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	U realizaciji nastave, uz predavanja i vježbe, koristit će se i terenski rad, te prezentacija uz pomoć savremene tehnologije. Studenti će se poticati na diskusiju, analizu i kritičko promišljanje.																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Redovno prisustvo nastavi</td><td>5</td><td>5%</td></tr><tr><td>2.</td><td>Aktivnost u toku nastave</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>3.</td><td>Seminarski rad (izlaganje i pismeno)</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>4.</td><td>Polusemestralni ispit</td><td>35</td><td>35%</td></tr><tr><td>5.</td><td>Završni ispit</td><td>35</td><td>35%</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: <u>100</u> bodova</td><td>100%</td></tr></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none">• Redovnom prisutnošću predavanjima i vježbama;• Aktivnošću, posebno u toku vježbi (učesću u diskusijama i sklonošću ka kritičkom promišljanju);• Prezentacijom i pismenom verzijom seminarskog rada;• Polusemestralnim ispitom;• Završnim pismenim ispitom	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Redovno prisustvo nastavi	5	5%	2.	Aktivnost u toku nastave	10	10%	3.	Seminarski rad (izlaganje i pismeno)	15	15%	4.	Polusemestralni ispit	35	35%	5.	Završni ispit	35	35%									Ukupno: <u>100</u> bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Redovno prisustvo nastavi	5	5%																																		
2.	Aktivnost u toku nastave	10	10%																																		
3.	Seminarski rad (izlaganje i pismeno)	15	15%																																		
4.	Polusemestralni ispit	35	35%																																		
5.	Završni ispit	35	35%																																		
Ukupno: <u>100</u> bodova			100%																																		

	<p>Napomena:</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tomislav Marasović, <i>Zaštita graditeljskog naslijeđa. Povijesni pregled s izborom tekstova i dokumenata</i>. Zagreb, 1983. 2. Bernard M. Feilden, <i>Uvod u konzerviranje kulturnog naslijeđa</i>. Zagreb, 1981. 3. Amra Hadžimuhamedović, <i>Naslijeđe, rat i mir</i>. Sarajevo, 2015. 4. <i>Smjernice konzervatorsko-restauratorskog rada</i>. Priredio: Denis Vokić. Dubrovnik-Zagreb, 2007 (odabrani tekstovi) <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jadran Antolović, <i>Ekonomsko vrednovanje graditeljske baštine</i>. Zagreb, 1998. 2. <i>Zbornik radova sa Međunarodnog kongresa „Katastrofe i zaštita od katastrofa u muzejima</i>. Urednik: Sylvia Mader. Sarajevo-Innsbruck, 2004. (odabrani radovi)

	3. Godišnjak Zavoda za zaštitu spomenika <i>Naše starine</i> , Sarajevo (odabrani radovi)
Napomene	Sva obavezna i dodatna literatura, koja ne bude dostupna u Biblioteci, biće stavljena na raspolaganje studentima od strane predmetnog nastavnika.

SYLLABUS

Odsjek	Historiju/katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Arheologija Grčke i Rima I				
Šifra/kod	FILARH 202	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	ECTS 5 druga studijska grupa ECTS 4
Ciklus studija	I ciklus	Semestar	zimski	Ak. godina	2017./18.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	NEMA				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Adnan Busuladžić			
	Kontakt podaci	Kabinet: br. 135 E- mail:adnan.busuladzic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253-158	Termin konsultacija	Ponedjak 9 – 11h Srijeda od 9 – 12h	
Saradnik	Ime i prezime	Mr. Edin Bujak			
	Kontakt podaci	Kabinet: br. 137 E-mail:edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033 253-251	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 1; vježbe 2 druga studijska grupa – predavanja 2; seminar 0; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet obrađuje grčko-helensku civilizaciju i njene osnovne tekovine materijalizirane kroz različite arheološke nalaze, pokretni materijal, oružje, nakit, odjeću, nadgrobne spomenike, arhitekturu, objekte stanovanja, hramove, religiju, alat, oruđe, namještaj, freske, mozaike, novac, komunikacije, grobove i nekropole, skulpturu, posuđe, slikarstvo i umjetnost, te historiju prostora antičke Grčke.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta je upoznati studente osnovama grčko-helenske civilizacije, koja je jedna od temeljnih kultura koja su obilježila prostor Evrope ali i svijeta.				
Ishodi učenja	Ishodi učenja odnose se na osposobljavanje budućih arheologa da mogu determinirati karakteristike grčko-helenske kulture, te raspoznati uticaje, trgovačke i druge kontakte, arhitekturu i pokretne nalaze koji su vladali između prostora današnje Bosne i Hercegovine i prostora antičke Grčke. Savladavanjem ovih saznanja budući arheolozi će biti osposobljeni da se susreću i na adekvatan način interpretiraju arheološke pokretne nalaze ovoga kulturno-civilizacijskog kruga.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta: Arheologija Grčke i Rima I	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Kratki historijat antičkih Grka – prapovijesni Kikladi
2.	Materijalni ostaci Kiklada Formiranje grčkih gradova država Početci kolonizacije
3.	Grčka slikana keramika – osnove, historijat, značaj i rasprostranjenost
4.	Tipološka podjela – vaze protogeometrijskog i geometrijskog stila, nastanak, motivi, stilovi
5.	Orijentalizirajući i crnofiguralni stil, nastanak, stil, motivi
6.	Atička crnofiguralna keramika
7.	Crvenofiguralna keramika
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Slikana keramika IV stoljeća i helenistička keramika
10.	Grčke državne starine
11.	Ratne starine i pomorstvo antičkih Grka
12.	Predmeti svakodnevne upotrebe, odjelo, pokop, brak Grčka religija i kultovi
13.	Grčka monumentalna arhitektura i skulptura I
14.	Grčka monumentalna arhitektura i skulptura II
15.	Delfi, Olimpija, Atena, Sparta Helenizam i kraj grčke civilizacije
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. Ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

--	--

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava se izvodi u formi predavanja i video prezentacije materije koja se obrađuje, kako bi se studentima približila tema.																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Prva polusestremalna provjera znanja</td><td>45</td><td>45</td></tr><tr><td>2.</td><td>Aktivnosti</td><td>5</td><td>5</td></tr><tr><td>3.</td><td>Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)</td><td>50</td><td>50</td></tr><tr><td>4.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>5.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none">• <p>Napomena: Osnovno mjerilo konačnog ocjenjivanja odnosi se primarno na temelju pokazanog znanja u toku polusestremalnog i završnog ispita.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prva polusestremalna provjera znanja	45	45	2.	Aktivnosti	5	5	3.	Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)	50	50	4.				5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Prva polusestremalna provjera znanja	45	45																																		
2.	Aktivnosti	5	5																																		
3.	Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)	50	50																																		
4.																																					
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																				
Literatura	<p>Obavezna</p> <ol style="list-style-type: none">1. Branko Gavella „Istorija umetnosti antičke Grčke“. Beograd, 2002 (ima više izdanja)2. Aleksandrina Cermanović „Grčke slikane vaze“ Beograd, 1977.3. August Musić „Nacrt grčkih i rimskih starina“. Zagreb, 1942. (dio koji se odnosi na Grčku str. 3 do str. 105.4. Luis Mamford „Grad u istoriji“ – od str. 101-do str. 218 – grčki dio, Beograd, 2001 (ima više izdanja)5. Werner Müller – Gunther Vogel „Atlas arhitekture 1“ od str. 127 do str. 202. Zagreb, 1999.6. M. Sanader „Arheološke studije i ogledi.“ Zagreb, 2002.7. Helena Tomas „Prapovijesni Kikladi“. Zagreb, 2016.8. R. Greys „Grčki mitovi“. – više izdanja																																				

	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>M. Sanader „Kerber u antičkoj umjetnosti“ Zagreb, 1986.</i> 2. <i>Branko Gavela „Fidija, klasična epoha helenske umetnosti“ Beograd, 2006. (ima više izdanja)</i> 3. <i>Marina Milićević – Bradač „Stara Grčka. Grci na Crnome Moru“.</i> Zagreb, 2004. 4. <i>A. Cermanović – D. Srejšović „Rečnik grčke i rimske mitologije“.</i> Beograd, 2004. (ima više izdanja). 5. <i>F. Chamoux „Grčka civilizacija“.</i> Beograd, 1967. 6. <i>F. Durando „Drevna Grčka, zora zapada“.</i> Zagreb, 1999.
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima, a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Svu literaturu obezbjeđuje predmetni nastavnik.</p>

SYLLABUS

Odsjek	Historiju/katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Umjetnost antičkih mozaika na tlu Bosne i Hercegovine				
Šifra/kod	FILARH 333	Status (obavezni ili izborni)	IZBORNI	ECTS	2
Ciklus studija	I ciklus	Semestar	ZIMSKI	Ak. Godina	2017./18.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	NEMA				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Adnan Busuladžić		Termin konsultacija	Ponedjak 9 – 11h Srijeda od 9 – 12h
	Kontakt podaci	Kabinet: br. 135 E-mail: adnan.busuladzic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253-158			
Saradnik	Ime i prezime	NEMA			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: NEMA Telefon:	Termin konsultacija	NEMA	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 0; vježbe 0				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U ovom predmetu se obrađuje jedan od antičkih umjetničkih formi – mozaik. U toku višestoljetnog stvaranja mozaika formirale su se posebne škole, prepoznatljive po umjetničkim formama. Ta forma je prisutna i na prostoru današnje Bosne i Hercegovine, gdje je pronađeno preko 50 mozaičkih površina. Radi komparacije, predaju se i primjeri mozaika pronađeni na tlu Evrope, Afrike i Bliskog Istoka.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Mozaici su vrlo važan izvor informacija na temelju kojih upoznajemo način života, običajnu praksu, standard, karakter objekta, mitologiju i vjerovanja da li je u pitanju luksuzno privatno zdanje ili javna zgrada.				
Ishodi učenja	Ishodi učenja odnose se na osposobljavanje studenata arheologije da mogu pravilno atribuirati ikonografske i dekorativne predstave, te da steknu širi uvid u ovu umjetničku i arheološku formu. Ujedno ih predmet osposobljava da na adekvatan način reagiraju i smislu tretiranja mozaičkih površina koje pronađu na lokalitetu.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta: Umjetnost antičkih mozaika na tlu Bosne i Hercegovine	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Pojam mozaika, historijat, pojava

2.	Način izrade, konstrukcije, materijali, tipovi mozaika
3.	Historijat istraživanja mozaika u Bosni i Hercegovini
4.	Primjeri mozaika u Bosni i Hercegovini I
5.	Primjeri mozaika u Bosni i Hercegovini II
6.	Primjeri mozaika u Bosni i Hercegovini III
7.	Mozaici u drugim provincijama Rimskog carstva Grčka
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Mozaici Rima
10.	Mozaici Levanta
11.	Mozaici sjeverne Afrike I
12.	Mozaici sjeverne Afrike II
13.	Mozaici evropskih provincija I
14.	Mozaici evropskih provincija II
15.	Mozaici evropskih provincija III Ranokršćanski mozaici
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Način izvođenja nastave odnosi se na predavanja uz video prezentaciju oblika, formi i fragmenata mozaičkih površina u Bosni i Hercegovini, ali i mozaika iz provincija Afrike, Evrope, Bliskog Istoka.
---	--

Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:			
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
	1.	Prva polusemestralna provjera znanja	45	45
	2.	Aktivnosti	5	5
	3.	Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)	50	50
	4.			
	5.			
	Ukupno: 100 bodova			100%
Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način: ●				
Napomena: Osnovno mjerilo konačnog ocjenjivanja formira se primarno na temelju pokazanog znanja u toku polusemestralnog i završnog ispita.				
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.			
Literatura	Obavezna 1. Irma Čremošnik „Mozaici i zidno slikarstvo rimskog doba u Bosni i Hercegovini“. Sarajevo, 1984. 2. Adnan Busuladžić „Umjetnost antičkih mozaika na tlu Bosne i Hercegovine“. Sarajevo, 2008. 3. Milun Garčević „Mozaik, povijesni pregled, stilske oznake i tehnike izrade“. Zagreb, 2006 (ima i kasnijih izdanja)			
	Dodatna 1. W. Oakeshott „Mozaici Rima“. Beograd, 1977.			
Napomene	U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima, a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Predmetni nastavnik obezbjeđuje literaturu.			

SYLLABUS

Odsjek	Historiju/katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Iliri i grčki svijet				
Šifra/kod	FILARH 422	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	ECTS 5 Druga studijska grupa ECTS 3
Ciklus studija	II ciklus	Semestar	zimski	Ak. Godina	2017./18.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	NEMA				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Adnan Busuladžić			
	Kontakt podaci	Kabinet: br. 135 E-mail:adnan.busuladzic@ff.unsa.ba Telefon:033 253-158	Termin konsultacija	Ponedjak 9 – 11h Srijeda od 9 – 12h	
Saradnik	Ime i prezime	Mr. Edin Bujak			
	Kontakt podaci	Kabinet: br. 137 E-mail:edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 – 251	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja 2; seminar 0; vježbe 1 Druga studijska grupa predavanja: 2; seminar 0; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Fenomen kolonizacije posebno je zabilježen kod antičkih Grka. Zbog nedostatka životnog prostora i obradivih površina antički Grci su započeli višestoljetni proces kolonizacije područja izvan njihovog matičnog etničkog prostora. Tako su antički Grci krenuli u kolonizaciju prostora južne Italije, Sicilije, obala sjeverne Afrike, Crnog Mora, te područja istočne obale Jadrana. Domaća ilirska populacija koja je naseljavala prostor današnje Bosne i Hercegovine je također imala dokazane kontakte sa antičkim Greima. Na temelju ovih procesa, dokazano je grčko prisustvo na istočnoj obali Jadrana te u unutrašnjosti. Tako je na prostoru Bosne i Hercegovine ilirsko pleme Daorsa izradilo grad po uzoru na grčko-helenistički Daorson kod Stoca, a na lokalitetima Glasinca, Sanskog Mosta, Krajine i niza drugih lokaliteta, pronađen značajan broj pokretnog materijala koji pripada grčko-helenističkoj kulturi. Fibule, keramičko posuđe, nakit, mačevi, oružje, bodeži, ilirsko-grčki šljemovi dio su ovog širokog spektra pokretnih predmeta pronađenih na tlu Bosne i Hercegovine.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj kolegija je upoznati studente sa grčko-helenističkim izvedenicama nastalim pod uticajima i kontakata Ilira sa grčkim i helenističkim svijetom.				
Ishodi učenja	Obzirom na razmjerno bogat domaći materijal koji se može pripisati grčko-				

	helenističkom uticaju na prostoru Bosne i Hercegovine značajan broj arheoloških nalaza se može pripisati ovom kulturno-civilizacijskom krugu. Zbog toga je od velike važnosti da studenti arheologije budu osposobljeni za pravilnu determinaciju, tipologizaciju te dataciju ovog materijala, sa kojima će se vrlo često susretati u muzejskim zbirkama i tokom arheoloških istraživanja na terenu.
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta: Iliri i grčki svijet	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uzroci kolonizacije i pojave na drugim prostorima
2.	Grčka kolonizacija istočne obale Jadrana
3.	Issa, Faros, Korkira
4.	Materijalni ostaci koji potvrđuju grčko prisustvo na istočnoj obali Jadrana I
5.	Materijalni ostaci koji potvrđuju grčko prisustvo na istočnoj obali Jadrana II
6.	Materijalni ostaci koji potvrđuju grčko prisustvo na prostoru Bosne i Hercegovine – Ošanići kod Stoca
7.	Grčki materijal sa lokaliteta Glasinac
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Grčki materijal iz muzejskih zbirki u Bosni i Hercegovini
10.	Grčki materijal sa lokaliteta u Krajini
11.	Grčka keramika i oružje mahajre, umbro, knemide
12.	Grčko-ilirski šljemovi
13.	Helenski nakit
14.	Strigili
15.	Grčki kultovi na tlu Bosne i Hercegovine
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanje uz video prezentaciju grčko-helenističkog i materijala ilirskih plemena na koji je uticaj imala grčko-helenska kultura.																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Prva polusemestralna provjera znanja</td><td>45</td><td>45</td></tr><tr><td>2.</td><td>Aktivnosti</td><td>5</td><td>5</td></tr><tr><td>3.</td><td>Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)</td><td>50</td><td>50</td></tr><tr><td>4.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>5.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none">• <p>Napomena: Osnovno mjerilo konačnog ocjenjivanja formira se primarno na temelju pokazanog znanja u toku polusemestralnog i završnog ispita.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prva polusemestralna provjera znanja	45	45	2.	Aktivnosti	5	5	3.	Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)	50	50	4.				5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Prva polusemestralna provjera znanja	45	45																																		
2.	Aktivnosti	5	5																																		
3.	Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)	50	50																																		
4.																																					
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																				
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none">1. Branko Kirigin „Grčko-helenistička zbirka u stalnom postavu Arheološkog muzeja u Splitu“. Split 2008. - KATALOG2. Branko Krigin „Faros, parska naseobina. Prilog proučavanju grčke civilizacije u Dalmaciji. U: Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku, sv. 96, Split, 2004.3. Branko Kirigin „Vaze tipa Alto-Adriatico iz Isse“. U: Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji, br. 32, Split, 1992, str. 79 do str. 98.4. Branko Kirigin „Issa grčki grad na Jadranu. Zagreb, 1996.																																				

5. Petar Lisičar „Crna Korkira i kolonije antičkih Grka na Jadranu“. Skopje, 1951.
6. M. Nikolanci „Helenistička nekropola Isse“. U: Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku, br. 63/64, Split, 1969, 57-87.
7. M. Nikolanci „Jadranski Grci kao periferija helenskog svijeta.“ U: Materijali 12, Zadar, 1976, str. 149 do str. 168.
8. M. Miše „Grčka i helenistička keramika iz Farosa u Arheološkom muzeju u Splitu.“ U: Vjesnik za arheologiju i povijest dalmatinsku, br. 98, Split, 2005, str. 25 do str. 48.
9. Z. Marić „Arheološka istraživanja na Gradini u Ošanićima kod Stoca 1963. godine.“ U: Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, XXVII – XXVIII, Sarajevo, 1972/73, str. 173-235.
10. Z. Marić „Arheološka istraživanja Akropole ilirskog grada Daors....a na Gradini u Ošanićima kod Stoca od 1967 do 1972.“ U: Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, XXX-XXXI, Sarajevo, 1977, str. 5 do str. 99.
11. Z. Marić „Depo pronađen u ilirskom gradu Daors...“ U: Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, XXXIII, Sarajevo, 1979, str. 23 do str. 113.
12. M. Blečić-Kavur – A. Pravidur „Ilirske kacige s područja Bosne i Hercegovine“. U: Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, sv. 53 Sarajevo, 2012, str. 35 do str. 137.
13. Grupa autora „Antički Grci na tlu Hrvatske“. Zagreb, 2010. – Katalog.
14. Maja Parović-Pešikan “O karakteru grčkog materijala na Glasincu i putevima njegovog prodiranja”. U: Starinar n. s. XI, Beograd, 1960, str. 22 do str. 34.
15. Maja Parović – Pešikan “Najnovija istraživanja u Boki Kotorskoj s posebnim osvrtom na problem ilirskih i predilirskih veza sa Egejom.” U: Materijali XII, Kongres arheologa Jugoslavije, Zadar, 1976, str. 77 do str. 87.
16. Maja Parović-Pešikan “Grčka mahajra i problem krivih mačeva.” U: Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja, knj. 18, Sarajevo, 1982, str. 25 do str. 53.
17. Maja Parović – Pešikan “Grčko-italske i helenističke vaze iz Zemaljskog muzeja u Sarajevu.” U: Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine u Sarajevu, n. s. A, 40/41, Sarajevo, 1986, str. 39 do str. 60.
18. R. Vasić “Donja Dolina i Makedonija.” U: Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja, knj. 12, Sarajevo, 1975, str. 81 do str. 95.
19. R. Vasić “Prilog proučavanju grčkog oružja u Jugoslaviji”. U: Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja, knj. 18, Sarajevo, 1982, str. 5 do str. 25.
20. R. Vasić “Greek Bronze Vessels Found in Yugoslavia.” U: Živa antika, 33, sv. 2, Skopje, 1983, str. 185 do str. 194.
21. R. Vasić “Prilog proučavanju šarnirskih fibula u Jugoslaviji”. U: Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja, knj. 21, Sarajevo, 1985, str. 121 do str. 157.
22. Duje Rendić – Miočević „Iliri i antički svijet“. Split, 1989. – dio koji se odnosi na Grke.
23. E. Imamović „Antički kultni i votivni spomenici na tlu Bosne i Hercegovine“. Sarajevo, 1977.

NAPOMENA: Riječ je o radovima publiciranim u periodici, koji imaju manji

	<p>broj stranica, odnosno veliki broj priloga, tabli, karata, grafikona, crteža, tlocrta, fotografija i drugih propratnih materijala koji u znatnoj mjeri smanjuju obim stručnog teksta.</p> <p>Dodatna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A. Busuladžić „Privatna antička arheološka kolekcija iz Bosne i Hercegovine (krovotovorine ili originali?).“ U: Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja, knj. 44, Sarajevo, 2015, str. 115 do str. 143. 2. A. Benac – B. Čović „Glasinac I i II“. Sarajevo, 1956 i 1957. 3. Z. Marić „Grobovi ilirskih ratnika iz Kačnja“. U: Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, XIV, Sarajevo, 1959, str. 87 do str. 102. 4. Z. Marić „Reviziono iskopavanje ilirske grobnice u Kačnju kod Bileće“. U: Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, XXX-XXXI, Sarajevo, 1977, str. 101 do str. 110. 5. D. Rendić-Miočević „Iliri i antički svijet“. Split 1989. – dio koji se odnosi na Grke.
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Predmetni nastavnik obezbjeđuje literaturu.</p>

SYLLABUS

Odsjek	Historiju/katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Kasnoantička i starokršćanska arheologija				
Šifra/kod	FILARH 304	Status (obavezni ili izborni)	OBAVEZNI	ECTS	ECTS 5 Druga studijska grupa ECTS 3
Ciklus studija	I ciklus	Semestar	ZIMSKI	Ak. godina	2017./18.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	NEMA				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Adnan Busuladžić			
	Kontakt podaci	Kabinet: br. 135 E-mail: adnan.busuladzic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 - 158	Termin konsultacija	Ponedjak 9 – 11h Srijeda od 9 – 12h	
Saradnik	Ime i prezime	Mr. Edin Bujak			
	Kontakt podaci	Kabinet: br. 137 E-mail: edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 - 251	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 0; vježbe 1 druga studijska grupa predavanja: 2; seminar 0; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Pojavom kršćanstva desile su se velike promjene koje su ostavile dalekosežne posljedice širom svijeta. Kršćanstvo kao jedna od monoteističkih religija, stvorena je na Bliskom Istoku odakle se postupno širila po Rimskom Carstvu, dabi u konačnici to carstvo i postalo kršćansko. Od odmetnute židovske zajednice do nove religijske zajednice kršćanstvo je preživjelo mukotrpan proces razvoja i etabliranja u društvu. Od proganjanje religije do državnom zaštićene organizacije, kršćanstvo je ostavilo velikog traga u materijalnoj kulturi. Takav je slučaj i sa prostorom današnje Bosne i Hercegovine, gdje je konstatiran veliki broj crkava, pokretnih nalaza, svjetiljki, nakita, arhitektonskih ulomaka i drugih predmeta, koji obilježavaju jednu novu pojavu – kršćanstvo. U ovom predmetu se proučavaju uzroci nastanka, temeljna učenja, najznačajniji objekti i lokaliteti, te pokretni nalazi u svijetu, regiji i na tlu Bosne i Hercegovine.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Prostor Bosne i Hercegovine je poznat po vrlo velikom broju otkrivenih ranokršćanskih crkava. U njima je pored samih zdanja pronađeno dosta crkvene plastike, sa mnogobrojnim reljefima, svjetiljkama, i drugim predmetima svakodnevne upotrebe. Prisustvo nove religije i njeno širenje imalo je velikog značaja i u kasnijem periodu srednjeg vijeka, gdje su temelji udareni urpavo u kasnoantičkom periodu, opterećenom mnogobrojnim nemirnim dešavanjima i				

	upadima Barbara.
Ishodi učenja	Kako je kršćanstvo postajalo sve više zastupljeno na prostoru današnje Bosne i Hercegovine tako su i njegovi tragovi bivali sve veći i mnogobrojniji. Područje današnje Bosne i Hercegovine je iznimno dobro bogato ovom vrstom materijalnih ostataka, zbog čega je neophodno da studenti arheologije poznaju ovu problematiku, kako bi mogli kompetentno vršiti valorizaciju, istraživanje, determinaciju, analizu ikonografije, te ispravan tretman lokaliteta, objekata i pokretnog arheološkog materijala pronađenog na tlu Bosne i Hercegovine, ali i šire.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta: Kasnoantička i starokršćanska arheologija	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Stari zavjet – židovska tradicija i Bliski istok
2.	Egipat, Mojsije, David, Solomon i arheološki tragovi
3.	Pojava jevrejske države, vladari, administracija, privreda
4.	Kontakti sa Rimljanima i pojava Isusa Kristov život i smrt
5.	Apostoli, evanđelisti Pavlova misija
6.	Širenje kršćanstva na prostor Balkana
7.	Od progonjene do priznate religije
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Kršćanska arhitektura – bazilike
10.	Organizacija crkve – pojava različitih učenja
11.	Crkva u Saloni, Cibalama, Mursi, Sisciji i drugim mjestima
12.	Primjeri crkvene arhitekture u Bosni i Hercegovini
13.	Kršćanski ukopi i zidane grobnice na svod
14.	Crkvena plastika na prostoru Bosne i Hercegovine

15.	Tragovi kršćanstva na mozaicima, stelama, svjetiljkama i drugim pokretnim materijalom
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava se izvodi kroz predavanja i video prezentaciju objekata, materijala, karata, pokretnih predmeta i ulomaka crkvene arhitekture.																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Prva polusemestralna provjera znanja</td><td>45</td><td>45</td></tr><tr><td>2.</td><td>Aktivnosti</td><td>5</td><td>5</td></tr><tr><td>3.</td><td>Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)</td><td>50</td><td>50</td></tr><tr><td>4.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>5.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none">• <p>Napomena: Osnovno mjerilo konačnog ocjenjivanja formira se primarno na temelju pokazanog znanja u toku polusemestralnog i završnog ispita.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prva polusemestralna provjera znanja	45	45	2.	Aktivnosti	5	5	3.	Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)	50	50	4.				5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Prva polusemestralna provjera znanja	45	45																																		
2.	Aktivnosti	5	5																																		
3.	Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)	50	50																																		
4.																																					
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																				
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none">1. Vicko Kapitanović „Kršćanska arheologija“. Split, 2006.2. Đ. Basler „Arhitektura kasnoantičkog doba u Bosni i Hercegovini“. Sarajevo, 1972.3. Ćiro Truhelka „Starokršćanska arheologija“. Zagreb, 1931.4. Đuro Basler „Kršćanska arheologija“ Mostar, 1986.																																				

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Dimitrije Sergejevski „Bazilika u Dabrovini“. Sarajevo, 1956. 6. Veljko Paškvalin „Kršćanstvo kasne antike u zaleđu Salone i Narone“. Sarajevo 2003. 7. Mirjana Sanader „Ranokršćanska arheologija. Od početaka do konstantinskog obrata“. Zagreb, 2016. 8. Pol Lorens „Biblijski atlas“. Beograd, 2008. <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Dimitrije Sergejevski „Staro-hrišćanska bazilika u Klobuku“. U: Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, IX, Sarajevo, 1954, 189-210.</i> 2. <i>Adnan Busuladžić „Kasnoantička grobnica na svod, crkva i nekropola na lokalitetu Studena Česma u Donjem Vakufu.“ U: Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja, knj. 41, Sarajevo, 2012, str. 159 do str. 187.</i> 3. <i>Ante Uglešić „Ranokršćanska arhitektura na području Zadarske nadbiskupije“. Zadar, 2002.</i> 4. <i>Grupa autora „Od nepobjedivog sunca do Sunca pravde“. Zagreb.</i>
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Predmetni nastavnik obezbjeđuje literaturu.</p>

SYLLABUS

Odsjek	Historija / katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Iliri i rimski svijet				
Šifra/kod	FILARH 523	Status (obavezni ili izborni)	OBAVEZNI	ECTS	ECTS 5 Druga studijska grupa ECTS 3
Ciklus studija	II CIKLUS	Semestar	ZIMSKI	Ak. godina	2017./18.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	NEMA				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Adnan Busuladžić			
	Kontakt podaci	Kabinet: br. 135 E-mail:adnan.busuladzic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253-158	Termin konsultacija	Ponedjak 9 – 11h Srijeda od 9 – 12h	
Saradnik	Ime i prezime	Ma. Edin Bujak			
	Kontakt podaci	Kabinet: br. 137 E-mail:edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 - 251	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 3; seminar 0; vježbe 1 druga studijska grupa predavanja 2, seminar 0, vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Iliri su u toku političke neovisnosti započeli kontakte sa Rimljanima. Ti prvi kontakti bili su uglavnom trgovačkog karaktera, a različiti predmeti su dopirali do ilirskog prostora, kao rezultat tih kontakata. Zbog gusarskih upada Rimljani započinju ratna dejstva koja dovode do dugotrajnih ratovanja koja traju gotovo 2 stoljeća. Neprijateljski odnos završava konačnim gušenjem posljednjeg ilirskog ustanka poznatog kao Batonov ustanak 9. godine nove ere.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta je upoznati se sa kompleksnim odnosima koji su vladali između Rima i Ilira, koji su u konačnici doveli do pokorenja prostora Balkana od strane Rimskog carstva.				
Ishodi učenja	Ishodi učenja ovog predmeta, dovode do praćenja kontinuiteta procesa romanizacije, te stanja na području Balkana u predrimsko doba.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta: Iliri i rimski svijet	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Ilirska država

2.	Stanje Rima i motivi osvajačke politike
3.	Zemlje antičkog Ilirika i Rim Uspostava rimske vlasti
4.	Rimsko-ilirski ratovi I
5.	Rimsko-ilirski ratovi II
6.	Batonov ustanak
7.	Konačno osvajanje
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Uspostava nove provincije Ilirik - Dalmacija
10.	Panonija, Mezija i Dardanija
11.	Panonija, Mezija i Dardanija II
12.	Odnos domaćeg ilirskog i rimskog uticaja
13.	Materijalni ostaci
14.	Pojava religijskog sinkretizma
15.	Rimski carevi porijeklom sa ilirskog područja
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava se izvodi kroz predavanja i video prezentaciju.
---	---

Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:			
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
	1.	Prva polusemestralna provjera znanja	45	45
	2.	Aktivnosti	5	5
	3.	Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)	50	50
	4.			
	5.			
	Ukupno: 100 bodova			100%
	Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:			
	● Napomena: Osnovno mjerilo konačnog ocjenjivanja odnosi se primarno na temelju <u>pokazanog znanja u toku polusemestralnog i završnog ispita.</u>			
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.			
Literatura	Obavezna 1. Danijel Džino – Alka Kunić „Rimski ratovi u Iliriku – Povijesni narativ“. Zagreb, 2013. 2. Salmedin Mesihović – Amra Šaćić „Historija Ilira“. Sarajevo, 2015. 3. Marin Zaninović „Od Helena do Hrvata“. Zagreb, 1996.			
	Dodatna 1. Enver Imamović „Antički kultni i votivni spomenici na tlu Bosne i Hercegovine“. Sarajevo, 1977.			
Napomene	U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima, a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Predmetni nastavnik obezbjeđuje literaturu.			

SYLLABUS

Odsjek	Historija / katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Arheologija antičke Bosne i Hercegovine				
Šifra/kod	FILARH 213	Status (obavezni ili izborni)	OBAVEZNI	ECTS	ECTS 4 Druga studijska grupa ECTS 3
Ciklus studija	I CIKLUS	Semestar	ZIMSKI	Ak. godina	2017./18.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	NEMA				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Adnan Busuladžić			
	Kontakt podaci	Kabinet: br. 135 E-mail: adnan.busuladzic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253-158	Termin konsultacija	Ponedjak 9 – 11h Srijeda od 9 – 12h	
Saradnik	Ime i prezime	Ma. Edin Bujak			
	Kontakt podaci	Kabinet: br. 137 E-mail: edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 - 251	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 0; vježbe 2 druga studijska grupa predavanja: 2, seminar 0; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Prostor današnje Bosne i Hercegovine u najvećem dijelu je pripadao rimskoj Provinciji Ilirik, odnosno provinciji Dalmaciji. Sjeverni dio Bosne i Hercegovine, širi pojas rijeke Save od Semberije do Bosanske Gradiške je ulazio u sastav rimske provincije Panonije. U toku gotovo dva stoljeća, Rimljani su vršili permanentni pritisak i osvajачke aktivnosti kako bi zauzeli prostor Balkana. Nakon neutralizacije Batonovog ustanka 9. godine nove ere, područje današnje Bosne i Hercegovine ulazi u sastav Rimskog Carstva. U tom kulturno-civilizacijskom i političkom krugu ostaje gotovo šest stoljeća, kada na historijsku pozornicu nastupaju drugi narodi poput Avara, Slavena, Huna, Gota i drugih. U pola milenija egzistiranja Rimskog carstva na ovom području veliki dio zemlje je romaniziran. Ovu tvrdnju dokazuje znatan broj lokaliteta, objekata, seoskih i urbanih naselja, rudarsko-administrativnih centara, rimskih komunikacija, vojnih objekata, utvrda, logora, mauzoleja, hramova, foruma i drugih građevinskih				

	zdanja. Pored njih konstatiran je veliki broj predmeta svakodnevne upotrebe, nakita, keramičkih posuda, numizmatike, oružja, ostataka kultova, religije, staklenih i metalnih posuda, urni, nekrola, grobnica, medicinskih instrumenata, tragova pozorišnih aktivnosti i drugih arheoloških artefakata.
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta je upoznati studente sa domaćom kulturno – historijskom baštinom iz perioda rimske vladavine na području današnje Bosne i Hercegovine.
Ishodi učenja	Kako će studenti – budući arheolozi u najvećem procentu radeći u specijaliziranim muzejskim ustanovama ili službama zaštite se susretati sa domaćim pokretnim materijalom i rimskim objektima, ishod učenja se primarno odnosi na njihovo osposobljavanje i sticanje kompetencija koji će učiniti da na stručan način mogu pravodobno i adekvatno tretirati arheološke artefakte i lokalitete na koje se naiđe.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta: Arheologija antičke Bosne i Hercegovine	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uspostava rimske vlasti na prostoru današnje Bosne i Hercegovine Historijat istraživanja antičkog doba na tlu Bosne i Hercegovine Dolabela
2.	Rimska vojska, vojni objekti i vojni pokretni materijal na tlu Bosne i Hercegovine
3.	Rimska seoska naselja na tlu Bosne i Hercegovine
4.	Rimska urbana naselja na tlu Bosne i Hercegovine
5.	Ostaci antičke arhitekture na tlu Bosne i Hercegovine - Terme, hospiciji, forumi, radionice
6.	Rimske vile u Bosni i Hercegovini I
7.	Rimske vile u Bosni i Hercegovini II
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Antička privreda na tlu Bosne i Hercegovine (trgovina, rudarstvo)
10.	Antička privreda na tlu Bosne i Hercegovine (metalurgija, poljoprivreda, stočarstvo, zanatstvo)

11.	Antički nakit na tlu Bosne i Hercegovine
12.	Rimske fibule na tlu Bosne i Hercegovine
13.	Rimsko staklo, keramika i varia na tlu Bosne i Hercegovine
14.	Načini ukopa i sepulkralni spomenici u rimsko doba na tlu Bosne i Hercegovine
15.	Religijske prilike u rimsko doba na tlu Bosne i Hercegovine
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Kombiniranje predavanja uz video prezentaciju raznovrsnog materijala i vizuelnog upoznavanja sa pronađenim i u muzejskim ustanovama pohranjenim materijalom.			
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:			
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
	1.	Prva polusemestralna provjera znanja	45	45
	2.	Aktivnosti	5	5
	3.	Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)	50	50
	4.			
	5.			

	<table border="1" data-bbox="462 107 1437 178"> <tr> <td data-bbox="462 107 1263 178">Ukupno: 100 bodova</td><td data-bbox="1263 107 1437 178">100%</td></tr> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <p>Napomena: Osnovno mjerilo konačnog ocjenjivanja formira se primarno na temelju pokazanog znanja u toku polusemestralnog i završnog ispita.</p>	Ukupno: 100 bodova	100%
Ukupno: 100 bodova	100%		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>		
Literatura	<p>Obavezna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ivo Bojanovski „Bosna i Hercegovine u antičko doba“, Sarajevo, 1988. 2. Ivo Bojanovski „Dolabelin sistem cesta u rimskoj provinciji Dalmaciji“. Sarajevo, 1974. 3. Ante Škegro „Gospodarstvo rimske provincije Dalmacije“. Zagreb, 1999. 4. Adnan Busuladžić „Rimske vile u Bosni i Hercegovini“. Sarajevo, 2011. 5. Adnan Busuladžić „Morfologija antičkih fibula iz zbirke Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine“. Sarajevo, 2010. 6. Adnan Busuladžić „Antički željezni alat i oprema sa prostora Bosne i Hercegovine“. Sarajevo, 2015. 7. Veljko Paškvalin „Antički sepulkralni spomenici s područja Bosne i Hercegovine“. Sarajevo, 2012. 8. Enver Imamović „Antički kultni i votivni spomenici na području Bosne i Hercegovine“. Sarajevo, 1977. 9. Esad Pašalić „Antička naselja i komunikacije u Bosni i Hercegovini“. Sarajevo, 1960. 10. Esad Pašalić „Sabrano djelo“. Sarajevo, 1975. 11. Enver Imamović „Srebrenica i okolica u rimsko doba“. U: Članci i građa za kulturnu historiju istočne Bosne, 17, Tuzla, 2002, str. 1 do str. 31. 		

	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Irma Čremošnik „Nošnja na rimskim spomenicima u Bosni i Hercegovini“. U: Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 1963, str. 117 do str. 121.</i> 2. <i>Adnan Busuladžić „Rimski medicinski, veterinarski i farmaceutski instrumenti, kozmetička i ženska lična oprema iz zbirke Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine“. U: Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja, br. 44, Sarajevo, 2015, str. 169 do str. 233.</i> 3. <i>Salmedin Mesihović „Dolabelino doba“. U: Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja, Sarajevo, 2010, str. 99 do str. 123.</i> 4. <i>Arheološki leksikon Bosne i Hercegovine. Sarajevo, 1988.</i>
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima, a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Predmetni nastavnik obezbjeđuje literaturu.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija, Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Uvod u arheologiju I				
Šifra/kod	FIL ARH 131	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	ECTS 7; druga studijska grupa ECTS 4
Ciklus studija	I	Semestar	zimski	Ak. godina	I
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski/Hrvatski/Srpski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc.dr.Adnan Kaljanac			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: adnan.kaljanac@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Ponedjeljak 14-16 Srijeda 15-16 Petak 15-17	
Saradnik	Ime i prezime	ass. Jesenko Hadžihasanović, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: jesenko.hadzihasanovic@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Pon: 12-14 Uto: 12-14 Srijeda: 12-13	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 3; seminar 1; vježbe 2 druga studijska grupa – predavanja 2; seminar 0; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet daje pregled općih saznanja o arheologiji kao naučnoj disciplini, o prvim počecima arheologije i njenom razvoju do njene uspostave kao znanstvene, a konačno i samostalne znanosti. Predmet daje pregled od najstarijih poznatih početaka ljudskog interesa za prošlost i prvih pokušaja njenog objašnjenja do početaka prosvjetiteljstva i prvih znanstvenih začetaka u arheološkoj metodologiji. Uspostavom znanstvenog pristupa započinje i razvoj arheološke metodologije, terenskih istraživanja, razvoja periodizacija i hronoloških sistema kroz XIX i XX stoljeće. Predmet također daje pregled utjecaja pomoćnih naučnih disciplina (paleontologije, geologije, paleoklimatologije, paleoetnologije, antropologije i sl.) te prirodoznanstvenih metoda na razvoj arheološke znanosti.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj je predmeta da studenta upozna s glavnim procesima kulturnohistorijskog razvoja i razvoja ljudskog društva od prethistorije do srednjeg vijeka, da student pravilno shvati pojam arheologije kao nauke, čime se ona bavi, kojim metodama te kako je tekao historijski razvoj različitih metodoloških pristupa i kako su isti utjecali na formiranje moderne arheologije kao samostalne znanosti.				
Ishodi učenja	Student će: <ul style="list-style-type: none">– moći opisati historijat arheologije kao nauke– nabrojati i opisati osnovne karakteristike arheoloških naučnih poddisciplina, kao i pomoćnih arheoloških naučnih disciplina– opisati različite metode i metodološke pristupe koji se koriste u arheologiji– opisati glavne proce kulturnohistorijskog razvoja od prethistorije do danas				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje studenata sa literaturom. Prva poimanja prošlosti u Mezopotamiji, Grčkoj, Rimu i Kini.
2.	
3.	Poimanje prošlosti tokom srednjega vijeka.
4.	
5.	Mjesto religije u srednjovjekovnom pogledu na prošlost i budućnost.
6.	
7.	Novi pogled na stari svijet. Dostignuća humanizma i renesanse i promjena poimanja prošlosti u Evropi.
8.	
9.	Pojava prosvjetiteljstva i antivariizma u Evropi, te prvih učenih društava, prije svega Diletanata.
10.	
11.	Grand Tour i njegova uloga u tadašnjem poimanju grčkog i rimskog nasljeđa.
12.	
13.	Doba romantizma i potrage za paganskom prošlosti Evropskih nacija.
14.	
15.	Provjera znanja studenata
16.	
17.	Christian Jürgen Thomsen i troperiodni sistem
18.	
19.	Difuzionizam kao ideja u arheološkoj nauci
20.	
21.	Život, djelo i uticaj Heinricha Schliemann na arheologiju
22.	
23.	Kulturno-historijski pristup u arheologiji.
24.	
25.	Prošlost u službi rase, Gustaf Kossinna i kulturni krugovi.
26.	
27.	Procesualna arheologija ili New Archaeology.
28.	
29.	Post-procesualna arheologija.
30.	
31.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
32.	
33.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
34.	
35.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none">• Održavanje predavanja gradiva u učionici u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi.• Održavanje vježbi koja prate nastavno gradivo obrađeno na predavanjima, a u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi.• Organizacija diskusija između studenata na zadanu temu, gdje zavisno od kompleksnosti teme o kojoj se diskutuje i broja prisutnih studenata nastavni kadar obnaša ulogu moderatora diskusija ili sudjeluje u samoj diskusiji.																								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>B o j bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Aktivnost tokom nastavnog procesa</td><td>10</td><td>10</td></tr><tr><td>2</td><td>Izrada eseja na zadanu temu</td><td>10</td><td>10</td></tr><tr><td>3.</td><td>Parcijalna provjera znanja</td><td>40</td><td>40</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završna provjera znanja</td><td>40</td><td>40</td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none">• Aktivnost tokom nastavnog procesa: Praćenjem nastavnih aktivnosti, konstruktivnim učestvovanjem u diskusijama koje nastavnik ili saradnik započnu tokom nastavnog procesa• Izrada eseja na zadanu temu: Pisanje eseja o temama vezanim za materiju koja se obrađuje tokom nastavnog procesa• Parcijalna provjera znanja: Usmena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji do 8. sedmice nastavnog procesa• Završna provjera znanja: Usmena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji u nastavnom procesu tokom cijelog semestra <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	B o j bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10	2	Izrada eseja na zadanu temu	10	10	3.	Parcijalna provjera znanja	40	40	4.	Završna provjera znanja	40	40	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	B o j bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10																						
2	Izrada eseja na zadanu temu	10	10																						
3.	Parcijalna provjera znanja	40	40																						
4.	Završna provjera znanja	40	40																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																								

Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Balme, J. (Ed.), Pateron, A. (Ed.), Archaeology in Practice, A Student Guide to Archaeological Analyses, Oxford, 2006. 2. Bradley R., The Past in Prehistoric Societies, Routledge, New York 2009. 3. Čović, B., Od Butmira do Ilira, Sarajevo, 1976. 4. Diaz-Andreu, M., A World History of Nineteenth-Century Archaeology, Nationalism, Colonialism, and the Past, Oxford, 2007. 5. Dyson, S. L., In Pursuit of Ancient Pasts, A History of Classical Archaeology in the Nineteenth and Twentieth Centuries, New Haven & London, 2006. 6. Grin, K., Uvod u arheologiju, Beograd, 2003. 7. Sklenar, K., Archaeology in Central Europe: the First 500 Years, New York, 1983. 8. Težak-Gregl, T., Uvod u prapovijesnu arheologiju, Zagreb, 2011. <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Harris, E. C., Principles of Archaeological Stratigraphy, London, 1989. 2. Mumford, L., Grad u historiji, Zagreb, 1988. 3. Renfrew, C., Bahn, P., Archaeology: theory, methods and practice, London, 1991. 4. Suić, M., Antički grad na istočnom Jadranu, Zagreb, 1976.
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima, a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Svu literaturu dodanu na takav način obezbjeđuje predmetni nastavnik.</p>

SYLLABUS

Odsjek	Historija, Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Paleolit i mezolit				
Šifra/kod	FIL ARH 101	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	ECTS 3 Druga studijska grupa ECTS 3
Ciklus studija	I	Semestar	zimski	Ak. godina	I
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski/Hrvatski/Srpski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc.dr.Adnan Kaljanac			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: adnan.kaljanac@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Ponedjeljak 14-16 Srijeda 15-16 Petak 15-17	
Saradnik	Ime i prezime	Ass. Jesenko Hadžihasanović, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: jesenko.hadzihasanovic@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Pon: 12-14 Uto: 12-14 Srijeda: 12-13	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja 2; seminar 0; vježbe 3 druga studijska grupa predavanja 2, seminar 0, vježbe 0				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet upoznaje studenta s osnovama geološke prošlosti zemlje s osvrtom na geološke i hidroklimatske osobitosti kvartara. Predmet prezentira određene cjeline: glacijacije, interglacijacije i kronostratigrafska raspodjela pleistocena; evolucija čovjeka, fosilni ostaci, teorija o njegovom razvoju i vrstama hominida; vrste mineralnih sirovina te tehnologija obrade kamenog i koštanog alata, vrste i tehnologija retuša; tipološko-tehnološke značajke kamenog i koštanog alata, njihova standardna klasifikacija i strukovni nazivi; paleolitske kulture Evrope, karakteristike alata, važnija nalazišta i ostali popratni materijal; pojava zagrobnoga kulta i pojava umjetničkog stvaralaštva. Osim toga, student se upoznaje sa osnovnim obilježjima epohe mezolita, kao što je pojava mikrolitskog oruđa, mikrolitske kulture i njihova obilježja.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet upoznaje studenta s teorijama o nastanku čovjeka i o njegovom razvoju, upoznaje ga s geološko-klimatološkim prilikama koje su, uz biljni i životinjski svijet, diktirale razvoj života pračovjeka u doba paleolita i mezolita.				
Ishodi učenja	Student će: <ul style="list-style-type: none">povezati glacijale i interglacijale sa evolucijom ljudskog rodamoći navesti glavne vrste hominida i ljudimoći opisati kameni i koštani alat, standardnu klasifikaciju i stukovne nazive, te terminologiju obrade kamenog i koštanog alataznati glavne paleolitske kulture Evropebiti upoznat sa prvim pojavama ideja o zagrobnom životu i umjetnosti znati prepoznati mezolitski arheološki materijal				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje studenata sa literaturom. Pregled historijskog razvoja prahistorijske arheologije s posebnim osvrtom na paleolit i mezolit.
2.	
3.	Geološka podjela Zemljine prošlosti. Glacijacije i interglacijacije u Evropi u posljednjem geološkom razdoblju Zemljine prošlosti.
4.	
5.	Teorije o nastanku čovjeka. Darwinova teorija evolucije.
6.	
7.	Rod Homo – nastanak, biološke karakteristike, podjele. Donji paleolitik: osnovne karakteristike, geološke i hidroklimate osobitosti.
8.	
9.	Srednji paleolitik: osnovne karakteristike, geološke i hidroklimate osobitosti.
10.	
11.	Musterijenska kultura, nositelji musterijenske kulture, rasprostiranje, najznačajniji lokaliteti, litička proizvodnja. Zagrobni kult nositelja musterijenske kulture.
12.	
13.	Šatelperonijenska i seletijenska kultura: nositelji, rasprostiranje, najznačajniji lokaliteti, litička proizvodnja, zagrobni kult. Gornji paleolitik.
14.	
15.	Provjera znanja studenata
16.	
17.	Orinjasijenska, gravetijenska, solitrejenska i magdalenijenska kultura.
18.	
19.	Umjetnost gornjeg paleolitika. Franko – kantabrijska špiljska umjetnost. Paleolitičke Venere.
20.	
21.	Srednji i gornji paleolitik panonske regije u BiH – lokaliteti, litička i koštana proizvodnja. Gornji paleolitik jadranske regije u BiH.
22.	
23.	Mezolitik: osnovne karakteristike, geološke i hidroklimate osobitosti, hronologija, socio – kulturne promjene, tehnologija izrade mezolitskih sječiva.
24.	
25.	Najznačajnije mezolitske kulture u Evropi - rasprostiranje, najznačajniji lokaliteti, litička i koštana proizvodnja, duhovna kultura.
26.	
27.	Metode datiranja paleolitičkih i mezolitičkih artefakata na osnovu stratigrafije, tipologije, geoloških slojeva, proučavanja sedimenata na dnu okeana, analize polena.
28.	
29.	Apsolutne metode datiranja paleolitičkih i mezolitičkih artefakata.
30.	
31.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
32.	
33.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
34.	
35.	
36.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none">• Održavanje predavanja gradiva u učionici u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi.• Održavanje vježbi koja prate nastavno gradivo obrađeno na predavanjima, a u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi.• Organizacija diskusija između studenata na zadanu temu, gdje zavisno od kompleksnosti teme o kojoj se diskutuje i broja prisutnih studenata nastavni kadar obnaša ulogu moderatora diskusija ili sudjeluje u samoj diskusiji.																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Aktivnost tokom nastavnog procesa</td><td>10</td><td>10</td></tr><tr><td>2.</td><td>Parcijalna provjera znanja</td><td>40</td><td>40</td></tr><tr><td>3.</td><td>Završna provjera znanja</td><td>50</td><td>50</td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none">• Aktivnost tokom nastavnog procesa: Praćenjem nastavnih aktivnosti, konstruktivnim učestvovanjem u diskusijama koje nastavnik ili saradnik započnu tokom nastavnog procesa• Parcijalna provjera znanja: Pismena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji do 8. sedmice nastavnog procesa• Završna provjera znanja: Pismena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji u nastavnom procesu tokom cijelog semestra <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10	2.	Parcijalna provjera znanja	40	40	3.	Završna provjera znanja	50	50	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10																		
2.	Parcijalna provjera znanja	40	40																		
3.	Završna provjera znanja	50	50																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <p>1. Janković, I., Karavanić, I., Osvit čovječanstva. Početci našeg biološkog i kulturnog razvoja. Zagreb, 2009. 2. Karavanić, I., Život neandertalaca, 2. promijenjeno izdanje. Zagreb, 2006. 3. Brodar, S., Paleolitik, u: Enciklopedija Jugoslavije, sv. 6. 4. Dimitrijević, S., Težak Gregal, T., Majnarić-Pandžić, N., Prapovijest, Zagreb, 1998.</p>																				

	<p>5. Basler, Đ., Paleolitske kulture u jadranskoj regiji Jugoslavije, u: Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu, XXXVIII, Sarajevo, 1983.</p> <p>6. Natzmer, G. V., Prehistorijske kulture, Zagreb, 1966.</p> <p>7. Powell, T. G. E., Umetnost praistorije, Beograd, 1970.</p> <p>8. Praistorija jugoslavenkih zemalja, knjiga I, paleolit i mezolit, Sarajevo, 1979.</p> <p><i>Dodatna</i></p> <p>1. Augusta, J., Burić, Z. Prehistorijski čovek, Beograd, 1966.</p> <p>2. Batović, Š., Prvi paleolitski nalazi u sjevernoj Dalmaciji, u: Diadora, 3, Zadar, 1973.</p> <p>3. Benac, A., Studije o kamenom i bakrenom dobu u sjeverozapadnom Balkanu, Sarajevo, 1964.</p> <p>4. Hawkes, J., Preistorija, Historija čovječanstva, Zagreb, 1966.</p> <p>5. Leroi, A., Gourhan, Religije prehistorije, Zagreb, 1968.</p> <p>6. Malez, M. Paleolitik na području istočne obale Jadrana, u: Adriatica praehis. et antiqua, Zagreb, 1970.</p> <p>7. Malez, M., Osnovne crte paleolitika i mezolitika u Hrvatskoj, Rad JAZU, Zagreb, 1979.</p> <p>8. Radović, J., Dragutin Gorjanović – Kramberger i krapinski pračovjek, Zagreb, 1988.</p> <p>9. Srećević, D., Lepenski vir, Beograd, 1969.</p>
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima, a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Svu literaturu dodanu na takav način obezbjeđuje predmetni nastavnik.</p>

SYLLABUS

Odsjek	Historija, Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Neolit i eneolit Bosne i Hercegovine				
Šifra/kod	FIL ARH 225	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	ECTS 6 Druga studijska grupa ECTS 3
Ciklus studija	I	Semestar	zimski	Ak. godina	II
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski/Hrvatski/Srpski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc.dr.Adnan Kaljanac			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: adnan.kaljanac@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Ponedjeljak 14-16 Srijeda 15-16 Petak 15-17	
Saradnik	Ime i prezime	Ass. Jesenko Hadžihasanović, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: jesenko.hadzihasanovic@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Pon: 12-14 Uto: 12-14 Srijeda: 12-13	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 1; vježbe 1 druga studijska grupa predavanja 2, seminar 0, vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet se sastoji od predavanja koja obuhvaćaju lokalitete neolitičkih i eneolitičkih kultura na području Bosne i Hercegovine, a koji su u korespondenciji sa lokalitetima izvan teritorija Bosne i Hercegovine. Riječ je o lokalitetima koji su u različitoj mjeri utjecali na razvoj neolitičkih i eneolitičkih lokaliteta na bosanskohercegovačkom prostoru i kao takve potrebno je da ih student bolje upozna.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta je upoznati studenta s najvažnijim neolitičkim i eneolitičkim lokalitetima na prostoru Bosne i Hercegovine kako bi se pravilno shvatio proces života na bosanskohercegovačkom prostoru u razdoblju neolita i eneolita.				
Ishodi učenja	Student će: <ul style="list-style-type: none">razumjeti osnovne pojave u neolitu i eneolitu Bosne i Hercegovineznati navesti nabitnije neolitske i eneolitske kulture sa područja Bosne i Hercegovine, te njima istovremene pojave u susjednim zemljamaznati prepoznati i razlikovati neolitski od eneolitskog arheološkog materijala pronađenom na području Bosne i Hercegovine				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje studenata sa literaturom. Opće klimatološke, geološke i kulturne prilike na prostoru BiH u ranom neolitu
2.	
3.	Starčevačka kultura: prostor rasprostiranja, keramička i litička proizvodnja, ekonomske i religijske prilike. Impresso kultura: prostor rasprostiranja, geneza, odnos sa jadranskim primorjem
4.	
5.	Starčevo – impresso kultura, prostor rasprostiranja, geneza, odnos sa supstratnim kulturama.
6.	
7.	Srednji neolit Bosne: kakanjska kultura - prostor rasprostiranja, geneza, odnos sa supstratnim kulturama.
8.	
9.	Istočnobosanska varijanta vinčanske kulture; prostor rasprostiranja, keramička i litička proizvodnja, ekonomske i religijske prilike.
10.	
11.	Srednji i kasni neolit Hercegovine
12.	
13.	Prodor danilske kulture u Hercegovinu i njen odnos sa kulturama u Bosni.
14.	
15.	Provjera znanja studenata
16.	
17.	Kasni neolit Bosne – opće značajke
18.	
19.	Sopotska kultura u Bosni s posebnim osvrtom na lokalitete Donja Mahala i Donji Klakar
20.	
21.	Butmirska kultura - prostor rasprostiranja, geneza, odnos sa supstratnim kulturama
22.	
23.	Keramička i litička proizvodnja butmirske kulture. Ekonomske i religijske prilike butmirske kulture.
24.	
25.	Umjetnost istočnobosanske varijante vinčanske kulture i butmirske kulture s posebnim osvrtom na idoloplastiku.
26.	
27.	Hvarsko – lisičićka kultura u Hercegovini - prostor rasprostiranja, geneza, odnos sa supstratnim kulturama, jadranskim primorjem i kulturama sa prostora centralne Bosne
28.	
29.	Opće klimatološke, geološke i kulturne prilike na prostoru BiH na prijelazu iz neolitika u eneolitik
30.	
31.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
32.	
33.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
34.	
35.	
36.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none">• Održavanje predavanja gradiva u učionici u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi.• Održavanje vježbi koja prate nastavno gradivo obrađeno na predavanjima, a u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi.• Organizacija diskusija između studenata na zadanu temu, gdje zavisno od kompleksnosti teme o kojoj se diskutuje i broja prisutnih studenata nastavni kadar obnaša ulogu moderatora diskusija ili sudjeluje u samoj diskusiji.																								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Aktivnost tokom nastavnog procesa</td><td>10</td><td>10</td></tr><tr><td>2.</td><td>Izrada rada na zadanu temu</td><td>10</td><td>10</td></tr><tr><td>3.</td><td>Parcijalna provjera znanja</td><td>40</td><td>40</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završna provjera znanja</td><td>40</td><td>40</td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none">• Aktivnost tokom nastavnog procesa: Praćenjem nastavnih aktivnosti, konstruktivnim učestvovanjem u diskusijama koje nastavnik ili saradnik započnu tokom nastavnog procesa• Izrada rada na zadanu temu: Pisanje rada o temama vezanim za materiju koja se obrađuje tokom nastavnog procesa• Parcijalna provjera znanja: Pismena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji do 8. sedmice nastavnog procesa• Završna provjera znanja: Pismena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji u nastavnom procesu tokom cijelog semestra <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10	2.	Izrada rada na zadanu temu	10	10	3.	Parcijalna provjera znanja	40	40	4.	Završna provjera znanja	40	40	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10																						
2.	Izrada rada na zadanu temu	10	10																						
3.	Parcijalna provjera znanja	40	40																						
4.	Završna provjera znanja	40	40																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																								

Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Benac, A., Završna istraživanja u pećini Hrustovači, Glasnik Zemaljskog muzeja, Sarajevo, 1948. 2. Benac, A., Neolitsko naselje u Lisičićima kod Konjica, Sarajevo, 1958. 3. Benac, A., Studije o kamenom i bakarnom dobu u sjeverozapadnom Balkanu, Sarajevo, 1964. 4. Benac, A., Obre II – neolitsko naselje butmirske kulture na Gornjem polju, u: Glasnik Zemaljskog muzeja, n.s., XXVI, Sarajevo, 1971. 5. Benac, A., Obre I – neolitsko naselje starčevačko-impreso i kakanjske kulture na Raskršću, u: Glasnik Zemaljskog muzeja, n. s., XXVII-XXVIII, Sarajevo, 1973. 6. Čović, B., Od Butmira do Ilira (poglavlja o neolitiku i eneolitiku), Sarajevo, 1976. 7. Čović, B., Velika gradina u Varvari, u: Glasnik Zemaljskog muzeja, n.s. XXXII, Sarajevo, 1978. 8. Grupa autora: Kulturna istorija Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 1986. 9. Marijanović, B., Eneolitik i eneolitičke kulture u Bosni i Hercegovini, Mostar, 2003. 10. Praistorija jugoslavenskih zemalja, II i III. Sarajevo, 1979. (tu je navedena sva potrebna literatura) 11. Grupa autora, Okolište 1 – Untersuchungen einer spätneolithischen Siedlungskammer in Zentralbosnien, Neolithikum und Chalkolithikum in Zentralbosnien 1, Universitätsforschungen zur prähistorischen Archäologie 228 (Bonn 2013) 12. Robert Hofmann, Okolište 2 – Spätneolithische Keramik und Siedlungsentwicklung in Zentralbosnien, Neolithikum und Chalkolithikum in Zentralbosnien 2, Universitätsforschungen zur prähistorischen Archäologie 243 (Bonn 2013) <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Batović, Š., Stariji neolit u Dalmaciji, Zadar, 1966 2. Marković, Č., Neolit Crne Gore, Beograd, 1985. 3. Novak, G., Grapčeva spilja, Zagreb, 1955. 4. Marijanović, B., Ravlića pećina, Mostar 2012.
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima, a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Svu literaturu dodanu na takav način obezbjeđuje predmetni nastavnik.</p>

SYLLABUS

Odsjek	Historija, Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Metalno doba Bosne i Hercegovine i okruženja 1				
Šifra/kod	FIL ARH 226	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	ECTS 6 Druga studijska grupa ECTS 4
Ciklus studija	I	Semestar	zimski	Ak. godina	II
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Položen ispit iz predmeta Metalno doba				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski/Hrvatski/Srpski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc.dr.Adnan Kaljanac			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: adnan.kaljanac@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Ponedjeljak 14-16 Srijeda 15-16 Petak 15-17	
Saradnik	Ime i prezime	Ass. Jesenko Hadžihasanović, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: jesenko.hadzihasanovic@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Pon: 12-14 Uto: 12-14 Srijeda: 12-13	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 1; vježbe 1 druga studijska grupa predavanja 2, seminar 0, vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Periodu brončanog doba jugoistočne Evrope pripada i bosanskohercegovački prostor, pa kao takav ne može se izdvojeno proučavati. Bosna i Hercegovina kao tranzitno područje ovog dijela Evrope, a onda kao rudno bogata zemlja, igrala je značajnu ulogu u razvoju metalnodobnih kultura Balkanskog prostora. S obzirom na pravce utjecaja koji su dolazili na bosanskohercegovački prostor, poseban značaj imaju kulture s područja Podunavlja, s jedne strane, i Mediterana, s druge strane. Upoznati studente sa periodizacijom brončanog doba jugoistočne Evrope, ostacima materijalne kulture II milenija p.n.e., genezom kultura brončanog doba od završetka eneolita do početka željeznog doba nakon turbulencija krajem prvog milenija p.n.e.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studente s najvažnijim brončanodobnim kulturama zemalja jugoistočne Evrope i zapadnog Balkana koje su s onima koje su se razvijale na prostoru današnje Bosne i Hercegovine činile jedinstveno kulturno područje. Početak brončanog doba i različite teorije o porijeklu brončanodobnih populacija zapadnog Balkana (teorije o prapostojbini, porijeklo, jezik, značenje). Razvoj kultura brončanog doba, metalurgija i upotreba metala, drugi vidovi ostataka materijalne kulture zajednica brončanog doba na zapadnom Balkanu te njihova duhovna kultura i sepulkralni kultovi. Kontakti sa podunavskim, egejskim i italjskim područjem.				
Ishodi učenja	Student će: <ul style="list-style-type: none">biti upoznat sa najvažnijim kulturnim pojavama brončanog doba na području Bosne i Hercegovine i zapadnog Balkanaznati opisati različite teorije porijekla brončanodobnih populacija zapadnog Balkanaznati osnovni tok razvoja metalurgije bronzanog doba na zapadnom Balkanumoći opisati osnovne karakteristike duhovne i sepulkralne kulture na području zapadnog Balkana				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Najvažnije brončanodobne kulture jugoistočne Evrope i zapadnog Balkana.
2.	Različite teorije o porijeklu brončanodobnih populacija zapadnog Balkana.
3.	Kulturne promjene u brončanom dobu Evrope.
4.	Bosna i Hercegovina kao tranzitno područje ovog dijela Evrope i njena uloga u oblikovanju brončanog doba Balkanskog prostora.
5.	Kontakti s podunavskim, egejskim i italiskim područjem.
6.	Ostaci materijalne kulture nakon drugog milenija p. n. e.
7.	Geneza kultura brončanog doba od završetka eneolita do početka željeznog doba nakon turbulencija krajem prvog milenija p. n. e.
8.	Provjera znanja studenata
9.	Ostatci materijalne kulture zajednica brončanog doba na zapadnom Balkanu; duhovna kultura i sepulkralni kultovi.
10.	Cetinska kulturna grupa.
11.	Posuška kulturna grupa.
12.	Glasinačka kulturna grupa ranog i srednjeg brončanog doba.
13.	Glasinačka kulturna grupa kasnog brončanog doba.
14.	Fenomen ostava kasnog brončanog doba Bosne i Hercegovine i susjednih zemalja.
15.	Kontakti Bosne i Hercegovine i susjednih zemalja u brončanom dobu.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none">• Održavanje predavanja gradiva u učionici u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi.• Održavanje vježbi koja prate nastavno gradivo obrađeno na predavanjima, a u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi.• Organizacija diskusija između studenata na zadanu temu, gdje zavisno od kompleksnosti teme o kojoj se diskutuje i broja prisutnih studenata nastavni kadar obnaša ulogu moderatora diskusija ili sudjeluje u samoj diskusiji.																								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Aktivnost tokom nastavnog procesa</td><td>10</td><td>10</td></tr><tr><td>2.</td><td>Izrada rada na zadanu temu</td><td>10</td><td>10</td></tr><tr><td>3.</td><td>Parcijalna provjera znanja</td><td>40</td><td>40</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završna pro jera znanja</td><td>40</td><td>40</td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none">• Aktivnost tokom nastavnog procesa: Praćenjem nastavnih aktivnosti, konstruktivnim učestvovanjem u diskusijama koje nastavnik ili saradnik započnu tokom nastavnog procesa• Izrada rada na zadanu temu: Pisanje rada o temema vezanim za materiju koja se obrađuje tokom nastavnog procesa• Parcijalna provjera znanja: Pismena i usmena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji do 8. sedmice nastavnog procesa• Završna provjera znanja: Pismena i usmena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji u nastavnom procesu tokom cijelog semestra <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10	2.	Izrada rada na zadanu temu	10	10	3.	Parcijalna provjera znanja	40	40	4.	Završna pro jera znanja	40	40	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10																						
2.	Izrada rada na zadanu temu	10	10																						
3.	Parcijalna provjera znanja	40	40																						
4.	Završna pro jera znanja	40	40																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																								
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <p>1. Garašanin, M., Praistorija Srbije, Tom I, Beograd, 1973.</p>																								

	<p>2. Govedarica, B., Rano bronzano doba na području istočnog Jadrana, Djela ANUBiH LVIII, CBI, Sarajevo, 1989.</p> <p>3. Mirić M. (Hrsg.) Povijest umjetnosti u Hrvatskoj, Prapovijest, Zagreb, 1998.</p> <p>4. Praistorija jugoslavenskih zemalja, knjige III, IV, Sarajevo, 1979.</p> <p>5. Saveljić-Bulatović L. i Lutovac P., Zlatno doba Crne Gore, Podgorica, 2003.</p> <p>6. Stošić J. P. (ed.), Simbol Boga i kralja, Prvi europski vladari, Zageb, 2006.</p> <p>7. Vinski-Gasparini K., Kultura polja sa žarama u sjevernoj Hrvatskoj, Zadar, 1973.</p> <p><i>Dodatna</i></p> <p>1. Benac, A. „Prediliri, Protoiliri, Prailiri”, u: Balcanica, VIII, Beograd, 1977.</p> <p>2. Benac, A., Čović, B., Glasinac, I, II, Sarajevo 1956, 1957.</p> <p>3. Benac, A., Praistorijski tumuli na Kupreškom polju, Sarajevo, 1986.</p> <p>4. Čović, B. (Ed.), Arheološki leksikon Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 1988.</p> <p>5. Čović, B., Od Butmira do Ilira, Sarajevo, 1976.</p> <p>6. Durman, A., „Metalurgija vučedolskog kulturnog kompleksa”, u: Opuscula archaeologica, 8, Zagreb, 1983.</p> <p>7. Jovanović, B., Metalurgija eneolitskog perioda Jugoslavije, Beograd, 1971.</p>
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima, a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Svu literaturu dodanu na takav način obezbjeđuje predmetni nastavnik.</p>

SYLLABUS

Odsjek	Historija, Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Historija Ilirika 1				
Šifra/kod	FIL HIS 330	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	ECTS 5 Druga studijska grupa ECTS 2
Ciklus studija	I	Semestar	zimski	Ak. godina	III
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski/Hrvatski/Srpski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc.dr.Adnan Kaljanac			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: adnan.kaljanac@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Ponedjeljak 14-16 Srijeda 15-16 Petak 15-17	
Saradnik	Ime i prezime	ass. Jesenko Hadžihasanović, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: jesenko.hadzihasanovic@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Pon: 12-14 Uto: 12-14 Srijeda: 12-13	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 1; seminar 0; vježbe 2 druga studijska grupa predavanja 1, seminar 0, vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje sa nastavnim planom i programom. Upoznavanje sa literaturom. Historijska topografija ilirskih zemalja. Periodizacija i kronologija razvitka Ilira. Izvorna građa i savremena naučna stajališta po pitanju Ilira. Porijeklo ilirske etničke zajednice i neolitsko i Indoevropsko nasljeđe. Grčka kolonizacija na Jadranu, Nastanak i razvitak ilirskih naroda, Autarijati i njihova ekspanzija, invazija Kelta, Ardijejci i «Ilirska država», Delmati, Japodi, Dardanci, Daorsi, Dezitijati, Mezeji, Breuci.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Studenti stiču temeljna znanja iz historije, arheologije i umjetnosti naroda koji pripadaju Ilirskoj etničkoj zajednici od početka željeznog doba, odnosno protohistorijskog razdoblja do uspostave rimske vlasti početkom nove ere.				
Ishodi učenja	Student će: <ul style="list-style-type: none">moći da opiše glavna historijska zbivanja na području Ilirika od prvih pisanih izvora do rimske prevlastiznati da navede zajednice i njihovo rasprostiranje sa područja zapadnog Balkana koje se opisuju u historijskim izvorimamoći da navede historijska dešavanja veznim za dolazak i djelovanje Rimljana na prostor zapadnog Balkana				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje studenta s nastavnim planom i programom i literaturom
2.	
3.	Materijalna kultura brončanog i željeznog doba Bosne i Hercegovine.
4.	
5.	Materijalna kultura brončanog i željeznog doba bližeg okruženja.
6.	
7.	Zajedničke karakteristike u materijalnoj i duhovnoj kulturi prastanovnika zapadnog Balkana i Evrope.
8.	
9.	Proučavanje pisane izvorne građe o odnosima Ilira i Grka u djelima antičkih pisaca
10.	
11.	<i>Illyrii proprie dicti</i> – posljedice načina na koji Grci vide istočno jadransko područje
12.	
13.	Konfrontacija arheoloških i pisanih izvora – prostor njihovog naseljavanja i interakcije sa Grcima.
14.	
15.	Polusemestralna provjera znanja studenata
16.	
17.	Opće karakteristike grčke kolonizacije Mediterana
18.	
19.	Tok grčke kolonizacije Jadrana
20.	
21.	Odnosi između Ilira i Grka tokom kolonizacije Jadrana
22.	
23.	Manifestacija grčkih uticaja u načinu života stanovništva na području zapadnog Balkana u periodu od kraja I milenija do početka prve polovine trećeg stoljeća p.n.e.
24.	
25.	Odnosi Ilira i Kelta u pisanim historijskim izvorima
26.	
27.	Razlike između Kelta i Ilira prema grčkim izvorima
28.	
29.	Odnosi Ilira i Kelta u svjetlu arheoloških izvora, te njihovo slaganje sa slikom dobivenom iz historijskih izvora
30.	
31.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
32.	
33.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
34.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none">Održavanje predavanja gradiva u učionici u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi.Održavanje vježbi koja prate nastavno gradivo obrađeno na predavanjima, a u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi.Organizacija diskusija između studenata na zadanu temu, gdje zavisno od kompleksnosti teme o kojoj se diskutuje i broja prisutnih studenata nastavni kadar obnaša ulogu moderatora diskusija ili sudjeluje u samoj diskusiji.																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Aktivnost tokom nastavnog procesa</td><td>10</td><td>10</td></tr><tr><td>2.</td><td>Parcijalna provjera znanja</td><td>40</td><td>40</td></tr><tr><td>3.</td><td>Završna provjera znanja</td><td>50</td><td>50</td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none">Aktivnost tokom nastavnog procesa: Praćenjem nastavnih aktivnosti, konstruktivnim učestvovanjem u diskusijama koje nastavnik ili saradnik započnu tokom nastavnog procesaParcijalna provjera znanja: Usmena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji do 8. sedmice nastavnog procesaZavršna provjera znanja: Usmena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji u nastavnom procesu tokom cijelog semestra <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10	2.	Parcijalna provjera znanja	40	40	3.	Završna provjera znanja	50	50	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10																		
2.	Parcijalna provjera znanja	40	40																		
3.	Završna provjera znanja	50	50																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				
Literatura	<p>Obavezna</p> <ol style="list-style-type: none">Benac, A., „O učešću Ilira u egejskoj seobi”, u: Arheološki radovi i rasprave, IV-V, Zagreb, 1967.Benac, A., „O identifikaciji ilirskog etnosa”, u: Godišnjak, Centar za balkanološka ispitivanja, 11/9, Sarajevo, 1973.Benac, A., „Prediliri, Protoiliri, Prailiri – neki novi aspekti”, u: Balcanica, VIII, Beograd, 1977.Benac, A., „O etničkim zajednicama starijeg željeznog doba u Jugoslaviji”, u: Praistorija jugoslavenskih zemalja, V, Sarajevo, 1979.Benac, A., „Iliri u Apuliji”, Godišnjak, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, XXVI/24, Sarajevo, 1988.Čače, S., „Prilozi proučavanju političkog uređenja naroda sjeverozapadnog Ilirika”, u: Radovi, Filozofski fakultet, 18, Zadar, 1979.																				

	<p>7. Čović, B., „O izvorima za istoriju Autarijata”, Godišnjak, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, V/3, Sarajevo, 1967.</p> <p>8. Garašanin, D., „Razmišljanja o ilirskoj etničkoj interpretaciji nalaza iz gvozdenog doba”, Godišnjak, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, XIII/11, Sarajevo, 1976.</p> <p>9. Katičić, R., „Suvremena istraživanja o jeziku starosjedilaca ilirskih provincija”, u: Posebna izdanja, Centar za balkanološka ispitivanja, IV/1, Sarajevo, 1964.</p> <p>10. Marić, Z., „Donja Dolina i problem etničke pripadnosti predrimskog stanovništva sjeverne Bosne”, u: Glasnik Zemaljskog muzeja, (A) XIX, Sarajevo, 1964.</p> <p>11. Papazoglu, F., „O teritoriji ilirskog plemena Ardijejaca”, u: Zbornik, Filozofski fakultet, 7/1, Beograd, 1963.</p> <p>12. Papazoglu, F., „Poreklo i razvoj ilirske države”, Godišnjak, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, V/3, Sarajevo, 1967.</p> <p>13. Suić, M., „Illyrii proprie dicti”, Godišnjak, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, XIII/15, Sarajevo, 1976.</p> <p>14. Salmedin Mesihović – Amra Šaćić „Historija Ilira“. Sarajevo, 2015.</p>
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima, a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Svu literaturu dodanu na takav način obezbjeđuje predmetni nastavnik.</p>

SYLLABUS

Odsjek	Historija, Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Etnogeneza Ilira				
Šifra/kod	FIL ARH 421	Status (obavezni ili izborni)	Obvezan	ECTS	ECTS 6 Druga studijska grupa ECTS 4
Ciklus studija	II	Semestar	zimski	Ak. godina	IV
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski/Hrvatski/Srpski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc.dr.Adnan Kaljanac			Ponedjeljak 14-16 Srijeda 15-16 Petak 15-17
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: adnan.kaljanac@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	ass. Jesenko Hadžihasanović, MA			Pon: 12-14 Uto: 12-14 Srijeda: 12-13
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: jesenko.hadzihasanovic@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 0; vježbe 1 druga studijska grupa predavanja 2; seminar 0; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet upoznaje studenta s teorijama koje raspravljaju o etnogenezi Ilira, o njihovom matičnom prostoru, koji je iz historijskih izvora poznat kao Illyrii proprie dicti, o širenju njihovog imena, o tzv. ilirskim kulturnim zonama, i s pojmom tzv. centralnog ilirskog prostora. Predmet dalje upoznaje studenta s tzv. panilirskom teorijom, konfrontira arheološke i pisane izvore o prostoru njihovog naseljavanja, govori o njihovoj ekspanziji, dodirima s Grcima, Italicima, te o Ilirima kao nosiocima kasnobrončanodobne i željeznodobne kulture na širem balkanskom prostoru.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Student treba dobiti jasnu predstavu o Ilirima kao dijelu indoevropskog naroda, o vremenu i okolnostima njihovog naseljavanja na Balkan, o plemenskom grupiranju, zajedničkim osnovama materijalne i duhovne kulture s ostalim evropskim narodima i o njihovom profiliranju u veliku zajednicu srodnih plemena.				
Ishodi učenja	Studenti će: <ul style="list-style-type: none">moći da razlikuju Ilire od ostalih indoevropskih naroda na osnovu arheološke građebiti upoznati sa razvojem glavnih teorijama o etnogenetskom nastanku Iliradobiti saznanja o načinima na koji su se profilirali Ilira kao nosioca kasnobrončanodobne i željeznodobne kulture na području zapadnog Balkana				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Materijalna kultura bronzanog i željeznog doba Bosne i Hercegovine.
2.	Materijalna kultura bronzanog i željeznog doba bližeg okruženja.
3.	Zajedničke karakteristike u materijalnoj i duhovnoj kulturi prastanovnika zapadnog Balkana i Evrope.
4.	Opća priča o Ilirima.
5.	Teorije o etnogenezi Ilira.
6.	<i>Illyrii proprie dicti</i> – matično područje Ilira.
7.	Širenje imena Iliri.
8.	Provjera znanja studenata
9.	Kulturne zone Ilira.
10.	Centralni ilirski prostor.
11.	Panilirske teorije.
12.	Ekspanzija Ilira te njihovi dodiri s italским i grčkim svijetom.
13.	Proučavanje pisane izvorne građe u djelima antičkih pisaca.
14.	Konfrontacija arheoloških i pisanih izvora – prostor njihovog naseljavanja.
15.	Iliri kao nosioci kasnobrončanodobne i željeznodobne kulture na širem balkanskom prostoru.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none">• Održavanje predavanja gradiva u učionici u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi.• Održavanje vježbi koja prate nastavno gradivo obrađeno na predavanjima, a u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi.• Organizacija diskusija između studenata na zadanu temu, gdje zavisno od kompleksnosti teme o kojoj se diskutuje i broja prisutnih studenata nastavni kadar obnaša ulogu moderatora diskusija ili sudjeluje u samoj diskusiji.																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Aktivnost tokom nastavnog procesa</td><td>10</td><td>10</td></tr><tr><td>2.</td><td>Parcijalna provjera znanja</td><td>40</td><td>40</td></tr><tr><td>3.</td><td>Završna provjera znanja</td><td>50</td><td>50</td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none">• Aktivnost tokom nastavnog procesa: Praćenjem nastavnih aktivnosti, konstruktivnim učestvovanjem u diskusijama koje nastavnik ili saradnik započnu tokom nastavnog procesa• Parcijalna provjera znanja: Usmena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji do 8. sedmice nastavnog procesa• Završna provjera znanja: Usmena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji u nastavnom procesu tokom cijelog semestra <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10	2.	Parcijalna provjera znanja	40	40	3.	Završna provjera znanja	50	50	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10																		
2.	Parcijalna provjera znanja	40	40																		
3.	Završna provjera znanja	50	50																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <p>1. Benac, A., „O učešću Ilira u egejskoj seobi”, u: Arheološki radovi i rasprave, IV-V, Zagreb, 1967.</p> <p>2. Benac, A., „O identifikaciji ilirskog etnosa”, u: Godišnjak, Centar za balkanološka ispitivanja, 11/9, Sarajevo, 1973.</p>																				

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Benac, A., „Prediliri, Protoiliri, Prailiri – neki novi aspekti”, u: Balcanica, VIII, Beograd, 1977. 4. Benac, A., „O etničkim zajednicama starijeg željeznog doba u Jugoslaviji”, u: Praistorija jugoslavenskih zemalja, V, Sarajevo, 1979. 5. Benac, A., „Iliri u Apuliji”, Godišnjak, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, XXVI/24, Sarajevo, 1988. 6. Čače, S., „Prilozi proučavanju političkog uređenja naroda sjeverozapadnog Ilirika”, u: Radovi, Filozofski fakultet, 18, Zadar, 1979. 7. Čović, B., „O izvorima za istoriju Autarijata”, Godišnjak, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, V/3, Sarajevo, 1967. 8. Garašanin, D., „Razmišljanja o ilirskoj etničkoj interpretaciji nalaza iz gvozdenog doba”, Godišnjak, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, XIII/11, Sarajevo, 1976. 9. Katičić, R., „Suvremena istraživanja o jeziku starosjedilaca ilirskih provincija”, u: Posebna izdanja, Centar za balkanološka ispitivanja, IV/1, Sarajevo, 1964. 10. Marić, Z., „Donja Dolina i problem etničke pripadnosti predrimskog stanovništva sjeverne Bosne”, u: Glasnik Zemaljskog muzeja, (A) XIX, Sarajevo, 1964. 11. Papazoglu, F., „O teritoriji ilirskog plemena Ardijejaca”, u: Zbornik, Filozofski fakultet, 7/1, Beograd, 1963. 12. Papazoglu, F., „Poreklo i razvoj ilirske države”, Godišnjak, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, V/3, Sarajevo, 1967. 13. Suić, M., „Illyrii proprie dicti”, Godišnjak, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, XIII/15, Sarajevo, 1976.
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima, a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Svu literaturu dodanu na takav način obezbjeđuje predmetni nastavnik.</p>

SYLLABUS

Odsjek	Historiju, Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Stručni rad iz prethistorijske arheologije Bosne i Hercegovine				
Šifra/kod	FIL ARH 511	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	ECTS 6 Druga studijska grupa ECTS 5
Ciklus studija	II	Semestar	zimski	Ak. godina	V
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski/Hrvatski/Srpski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc.dr.Adnan Kaljanac			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: adnan.kaljanac@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Ponedjeljak 14-16 Srijeda 15-16 Petak 15-17	
Saradnik	Ime i prezime	ass. Jesenko Hadžihasanović, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: jesenko.hadzihasanovic@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Pon: 12-14 Uto: 12-14 Srijeda: 12-13	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 1; vježbe 1 druga studijska grupa predavanja 3; seminar 0; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Ovaj predmet predviđa obavezu svakog studenta da tokom IX semestra diplomskog studija uzme, izradi, preda i javno odbrani jednu temu iz sadržaja prethistorijske arheologije Bosne i Hercegovine. Sadržaj tema treba se odnositi na neki od poznatijih prethistorijskih lokaliteta koji se nalaze na području Bosne i Hercegovine. Tokom rada student najtješnje surađuje s predmetnim nastavnikom.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj je predmeta da se student kroz jednu određenu temu, u vidu stručnog seminara iz prethistorijske arheologije, osposobi da metodološki zna prikupiti građu, izučavati je i pismeno obraditi i, na koncu, javno je izložiti pred auditorijem.				
Ishodi učenja	Student će: <ul style="list-style-type: none">– steći potrebne vještine da samostalno prikupi građu za bilo koju izabranu temu– steći potrebne vještine da samostalno izuči i pismeno obradi bilo koju izabranu temu– steći neophodne vještine potrebne za javno izlaganje izabrane teme koju je obradio				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Opće značajke prethistorijske arheologije.
2.	Razvoj arheologije u BiH.
3.	Najznačajniji lokaliteti prethistorije u BiH.
4.	Podjela tema iz prethistorijske arheologije BiH.
5.	Metodološko prikupljanje građe.
6.	Izučavanje prikupljene građe.
7.	Pismena obrada prikupljene građe.
8.	Provjera znanja studenata
9.	Razvoj metodologije iskopavanja u BiH.
10.	Metodologija izrade naučno - istraživačkog rada.
11.	Opće značajke prethistorijske arheologije susjednih zemalja.
12.	Analogije prethistorijske arheologije susjednih zemalja sa Bosnom i Hercegovinom.
13.	Opće značajke prethistorijske arheologije Evrope.
14.	Analogije evropske prethistorijske arheologije s Bosnom i Hercegovinom.
15.	Odbrana rada.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none">Tokom nastavnog procesa studenti će svake sedmice sa nastavnim osobljem sjeda i raspravlja o temi koju su odabrali za obrađivanje, a sa ciljem najefikasnije analize problematike vezanom za odabranu temu, te lakšim uvođenje kandidata u pravilan i znanstveno prihvatljive principe rada.																
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Odbrana odabrane teme</td><td>60</td><td>60</td></tr><tr><td>2.</td><td>Završna provjera znanja</td><td>40</td><td>40</td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none">Odbrana odabrane teme Usmena odbrana o izabranoj temi za koju je student uradio neophodna istraživanjaZavršna provjera znanja: Usmena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji u nastavnom procesu tokom cijelog semestra <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Odbrana odabrane teme	60	60	2.	Završna provjera znanja	40	40	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)														
1.	Odbrana odabrane teme	60	60														
2.	Završna provjera znanja	40	40														
Ukupno: 100 bodova			100%														
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <p>Literatura se odnosi na temu iz prahistorijske arheologije koju de student obrađivati.</p>																
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima, a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Svu literaturu dodanu na takav način obezbjeđuje predmetni nastavnik.</p>																

SYLLABUS

Odsjek	Historiju, Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Stručni rad iz prethistorijske, antičke i srednjovjekovne arheologije susjednih zemalja				
Šifra/kod	FILA ARH 521	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	4
Ciklus studija	II	Semestar	zimski	Ak. godina	V
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski/Hrvatski/Srpski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc.dr.Adnan Kaljanac			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: adnan.kaljanac@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Ponedjeljak 14-16 Srijeda 15-16 Petak 15-17	
Saradnik	Ime i prezime	ass. Jesenko Hadžihasanović, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: jesenko.hadzihasanovic@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Pon: 12-14 Uto: 12-14 Srijeda: 12-13	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 0; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Ovaj predmet predviđa obavezu svakog studenta da tokom IX semestra diplomskog studija uzme, izradi, preda i javno odbrani jednu temu iz sadržaja arheologije koja obuhvata sve tri navedene epohe susjednih zemalja. Sadržaj se treba odnositi na neki od poznatijih lokaliteta koji se nalazi na prostoru zapadnog Balkana ili na neki kulturni proces koji se odvija u zadatim epohama na ovom prostoru. Tokom ovog rada student najtješnje surađuje s predmetnim nastavnikom.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj je predmeta da se student kroz jednu određenu temu, u vidu stručnog seminara iz arheologije susjednih zemalja, osposobi da zna metodološki prikupiti građu, izučavati je i pismeno obraditi i, na koncu, javno je izložiti pred auditorijem.				
Ishodi učenja	Student će: <ul style="list-style-type: none">– steći potrebne vještine da samostalno prikupi građu za bilo koju izabranu temu– steći potrebne vještine da samostalno izuči i pismeno obradi bilo koju izabranu temu– steći neophodne vještine potrebne za javno izlaganje izabrane teme koju je obradio				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Osnovne značajke prethistorijske arheologije susjednih zemalja.
2.	Osnovne značajke antičke arheologije susjednih zemalja.
3.	Osnovne značajke srednjovjekovne arheologije susjednih zemalja.
4.	Podjela tema prema periodu i oblastima.
5.	Metodološko prikupljanje građe.
6.	Proučavanje građe i pismena obrada iste.
7.	Prethistorijska arheologija Hrvatske, najznačajniji lokaliteti.
8.	Provjera znanja studenata
9.	Prehistorijska arheologija Srbije i Crne Gore, najznačajniji lokaliteti.
10.	Kulturne promjene na prostoru zapadnog Balkana tokom prehistorije.
11.	Antička arheologija Hrvatske, najznačajniji lokaliteti.
12.	Antička arheologija Srbije i Crne Gore, najznačajniji lokaliteti.
13.	Srednjovjekovna arheologija Hrvatske, najznačajniji lokaliteti.
14.	Srednjovjekovna arheologija Srbije i Crne Gore, najznačajniji lokaliteti.
15.	Kulturne promjene u periodu srednjeg vijeka u odnosu na antički period.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none">Tokom nastavnog procesa studenti će svake sedmice sa nastavnim osobljem sjeda i raspravlja o temi koju su odabrali za obrađivanje, a sa ciljem najefikasnije analize problematike vezanom za odabranu temu, te lakšim uvođenje kandidata u pravilan i znanstveno prihvatljive principe rada.																
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Odbrana odabrane teme</td><td>60</td><td>60</td></tr><tr><td>2.</td><td>Završna provjera znanja</td><td>40</td><td>40</td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none">Odbrana odabrane teme Usmena odbrana o izabranoj temi za koju je student uradio neophodna istraživanjaZavršna provjera znanja: Usmena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji u nastavnom procesu tokom cijelog semestra <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Odbrana odabrane teme	60	60	2.	Završna provjera znanja	40	40	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)														
1.	Odbrana odabrane teme	60	60														
2.	Završna provjera znanja	40	40														
Ukupno: 100 bodova			100%														
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <p>Literatura se odnosi na temu iz arheologije susjednih zemalja koju de student obrađivati.</p>																
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima, a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Svu literaturu dodanu na takav način obezbjeđuje predmetni nastavnik.</p>																

SYLLABUS

Odsjek	Historiju, Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Iliri i grčko-rimski svijet				
Šifra/kod	FIL ARH 424	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	ECTS 4
Ciklus studija	II	Semestar	zimski	Ak. godina	IV
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski/Hrvatski/Srpski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc.dr.Adnan Kaljanac			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: adnan.kaljanac@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Ponedjeljak 14-16 Srijeda 15-16 Petak 15-17	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	druga studijska grupa – predavanja 2; seminar 1; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Ovaj predmet sadrži materiju koja se odnosi na kulturno-historijske veze Ilira s Grcima, i to u periodu od epohe bronce do kraja antike. U tome prioritetno mjesto ima arheološka građa ali i grčki mitovi te djela grčkih pisaca. Najranije političke veze između ta dva naroda prate se preko kontakata ilirskih zajednica koje su naseljavale jug ilirske zemlje. Posebna je pažnja posvedena ulozi grčkih kolonija na istočnoj jadranskoj obali, s kojima su ilirske zajednice iz zaleđa održavale prisne trgovačke veze, putem kojih su se Iliri upoznawali s tekovinama helenske kulture. Iliri su rano stupili i u kulturne veze sa Italicima. U tome su poseban značaj imali Liburni, Japodi i Histri. Pokorenjem Ilira od strane Rima započinje novo razdoblje u historiji Ilira, tokom kojeg su oni bili u velikoj mjeri romanizirani.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj je kolegija da se student svestrano upozna s događajima koji su se milenijima odvijali između grčko-rimskog svijeta i Ilira, što je rezultiralo prihvatanjem grčkih utjecaja u mnogim aspektima života Ilira. U tome posebno mjesto i značaj imaju političke veze, što je rezultiralo političkim organiziranjem pojedinih ilirskih zajednica koje su stvorile prve države na ilirskom tlu. Na Ilire je još vede posljedice ostavilo njihovo pokorenje od strane Rima kako u političkom tako i kulturnom pogledu.				
Ishodi učenja	Student će: <ul style="list-style-type: none">determiniranje karakteristika grčko-helenske i rimske kultureraspoznavanje i razlikovanje grčkih i rimskih uticaja na geografskom području zapadnog Balkanashvatanje procesa i opsega procesa usvajanja grčkih i rimskih običaja na geografskom području zapadnog Balkana				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uzroci kolonizacije i pojave na drugim prostorima
2.	Grčka kolonizacija istočne obale Jadrana
3.	Ošanići kod Stoca
4.	Grčki materijal iz unutrašnjosti zapadnog Balkana
5.	Grčka keramika, mahajre, umbro, knemide, grčko-ilirski šljemovi
6.	Grčki kultovi na tlu Bosne i Hercegovine
7.	Grčki pisani izvori o Ilirima
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Odnos Rima i zajednica sa područja zapadnog Balkana
10.	Ratovi i rimska osvajanja na geografskom području rimskih provincija Panonije i Dalmacije
11.	Batonov ustanak
12.	Rimski materijal pronađen u unutrašnjosti zapadnog Balkana
13.	Procesi i opseg usvajanja rimskih običaja na području zapadnog Balkana
14.	Pojava religijskog sinkretizma
15.	Rimski pisani izvori o Ilirima
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none">Održavanje predavanja gradiva u učionici u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi.Održavanje vježbi koja prate nastavno gradivo obrađeno na predavanjima, a u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi.Organizacija diskusija između studenata na zadanu temu, gdje zavisno od kompleksnosti teme o kojoj se diskutuje i broja prisutnih studenata nastavni kadar obnaša ulogu moderatora diskusija ili sudjeluje u samoj diskusiji.																								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Aktivnost tokom nastavnog procesa</td><td>10</td><td>10</td></tr><tr><td>2.</td><td>Izrada rada na zadanu temu</td><td>10</td><td>10</td></tr><tr><td>3.</td><td>Parcijalna provjera znanja</td><td>40</td><td>40</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završna provjera znanja</td><td>40</td><td>40</td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none">Aktivnost tokom nastavnog procesa: Praćenjem nastavnih aktivnosti, konstruktivnim učestvovanjem u diskusijama koje nastavnik ili saradnik započnu tokom nastavnog procesaIzrada rada na zadanu temu: Pisanje rada o temama vezanim za materiju koja se obrađuje tokom nastavnog procesaParcijalna provjera znanja: Pismena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji do 8. sedmice nastavnog procesaZavršna provjera znanja: Pismena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji u nastavnom procesu tokom cijelog semestra <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10	2.	Izrada rada na zadanu temu	10	10	3.	Parcijalna provjera znanja	40	40	4.	Završna provjera znanja	40	40	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10																						
2.	Izrada rada na zadanu temu	10	10																						
3.	Parcijalna provjera znanja	40	40																						
4.	Završna provjera znanja	40	40																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																								

Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <p>Benac, A., „O učešću Ilira u egejskoj seobi”, u: Arheološki radovi i rasprave, IV-V, Zagreb, 1967.</p> <p>2. Benac, A., „O identifikaciji ilirskog etnosa”, u: Godišnjak, Centar za balkanološka ispitivanja, 11/9, Sarajevo, 1973.</p> <p>3. Benac, A., „Prediliri, Protoiliri, Prailiri – neki novi aspekti”, u: Balcanica, VIII, Beograd, 1977.</p> <p>4. Benac, A., „O etničkim zajednicama starijeg željeznog doba u Jugoslaviji”, u: Praistorija jugoslavenskih zemalja, V, Sarajevo, 1979.</p> <p>5. Benac, A., „Iliri u Apuliji”, Godišnjak, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, XXVI/24, Sarajevo, 1988.</p> <p>6. Čače, S., „Prilozi proučavanju političkog uređenja naroda sjeverozapadnog Ilirika”, u: Radovi, Filozofski fakultet, 18, Zadar, 1979.</p> <p>7. Čović, B., „O izvorima za istoriju Autarijata”, Godišnjak, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, V/3, Sarajevo, 1967.</p> <p>8. Garašanin, D., „Razmišljanja o ilirskoj etničkoj interpretaciji nalaza iz gvozdenog doba”, Godišnjak, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, XIII/11, Sarajevo, 1976.</p> <p>9. Katičić, R., „Suvremena istraživanja o jeziku starosjedilaca ilirskih provincija”, u: Posebna izdanja, Centar za balkanološka ispitivanja, IV/1, Sarajevo, 1964.</p> <p>10. Marić, Z., „Donja Dolina i problem etničke pripadnosti predrimskog stanovništva sjeverne Bosne”, u: Glasnik Zemaljskog muzeja, (A) XIX, Sarajevo, 1964.</p> <p>11. Papazoglu, F., „O teritoriji ilirskog plemena Ardijejaca”, u: Zbornik, Filozofski fakultet, 7/1, Beograd, 1963.</p> <p>12. Papazoglu, F., „Poreklo i razvoj ilirske države”, Godišnjak, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, V/3, Sarajevo, 1967.</p> <p>13. Suić, M., „Illyrii proprie dicti”, Godišnjak, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, XIII/15, Sarajevo, 1976.</p> <p>14. Salmedin Mesihović – Amra Šaćić „Historija Ilira“. Sarajevo, 2015.</p> <p><i>Dodatna</i></p>
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima, a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Svu literaturu obezbjeđuje predmetni nastavnik.</p>